

Segédanyagok az óvodai hitéleti neveléshez

3.

Ötezer ember megvendégelése
János evangéliuma 6,1–13

**Segédanyagok
az óvodai hitéleti neveléshez**

3.

Segédanyagok az óvodai hitéleti neveléshez 3.

Ötezer ember megvendégelése
János evangéliuma 6,1–13

Budapest, 2023

SEGÉDANYAGOK AZ ÓVODAI HITÉLETI NEVELÉSHEZ 3.

A kiadvány az óvodai hitélet támogatására készült. Digitális segédanyag.
Az itt található feladatok az RPI digitális feladatbankban is megtalálhatók.
Így egyedi feladatlapok is összeállíthatók, a csoport igényeinek megfelelően.

Digitális feladatbank elérhetősége: <https://rpi-feladatbank.reformatus.hu/#/login>

Az összeállítás célja az egyházi és az állami óvodákban történő hittanoktatás segédleteinek bővítése és az óvodapedagógusok hitéleti munkájának támogatása.

A kiadványból bármely részletnek az oktatási célon túli felhasználása csak a Kiadó és a Szerzők előzetes engedélyével lehetséges.

Bibliai idézetek forrása: Biblia. Revideált új fordítás (RÚF 2014),
Magyar Bibliatársulat.

Szerzők: Pluhár Gáborné Szűcs Enikő – Dr. Arany Erzsébet
A tanulmány bevezető részét írta: Dr. Szászi Andrea

ISBN 978-615-5388-16-3

Illusztrátor: Bódi Katalin
Tördelő: Rezessy Szabolcs
Pedagógiai lektor: Dr. Arany Erzsébet
Nyelvi lektor: Zimányi Noémi

© Pluhár Gáborné Szűcs Enikő, Dr. Arany Erzsébet, Dr. Szászi Andrea, 2023.

© Bódi Katalin, 2023.

© Református Pedagógiai Intézet, 2023.

Tartalom

Bevezetés	9
Teológiai és valláspedagógiai szempontok bibliai történetekhez	9
A szakmai anyag rövid összefoglalása	11
I. TEOLÓGIAI SZEMPONTOK	12
1. A történet rövid összegzése – János 6,1–13	12
2. A történet elhelyezése a bibliai könyvben, a Szentírás egészében	12
3. Kortörténeti információk	13
3.1. Helyszín: Galileai-tenger/Tibériás tava	13
3.2 A páska, a zsidók ünnepe	14
3.3 Kétszáz dénár árú kenyér	14
3.4 Árpakenyér és hal	14
3.5 Kosarak	14
3.6 A férfiak számbavétele	14
4. Teológiai mondanivaló és életkérdések	15
4.1 Jézus Krisztus személye	15
4.2 Csodák és jelek	15
4.3 Jézus gondoskodó szeretete – hálaadás és részvétel a gondoskodó szolgálatban	16
4.4 Hogyan szól az Ige hozzánk? Milyen üzenetet rejt számunkra?	17
II. VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK – KAPCSOLÓDÁS A 3-6 ÉVES GYERMEK VILÁGÁHOZ	18
1. A 3-6 éves gyermekek hitének általános jellemzői	18
1.1 Intuitív – projektív hit	18
1.2 Az istenkép fejlődése	18
2. Az ötezer ember megvendégelésének történetéhez kapcsolódó valláspedagógiai szempontok	19
2.1 A gyermeki világkép és a csodák	19
2.2 Szükségletek és a gondoskodás megtapasztalása, asztalközösség, étkezési imádság szerepe	20
2.3 A kisgyermek érzelmi fejlődése és a segítőkészség	20
III. SZEMPONTOK ÉS FELADATOK AZ ÖTEZER EMBER MEGVENDÉGELÉSE TÖRTÉNETÉNEK FELDOLGOZÁSÁHOZ	23
Valláspedagógiai kapcsolódás a témához	24
IV. FELADATOK RAJZAI	31

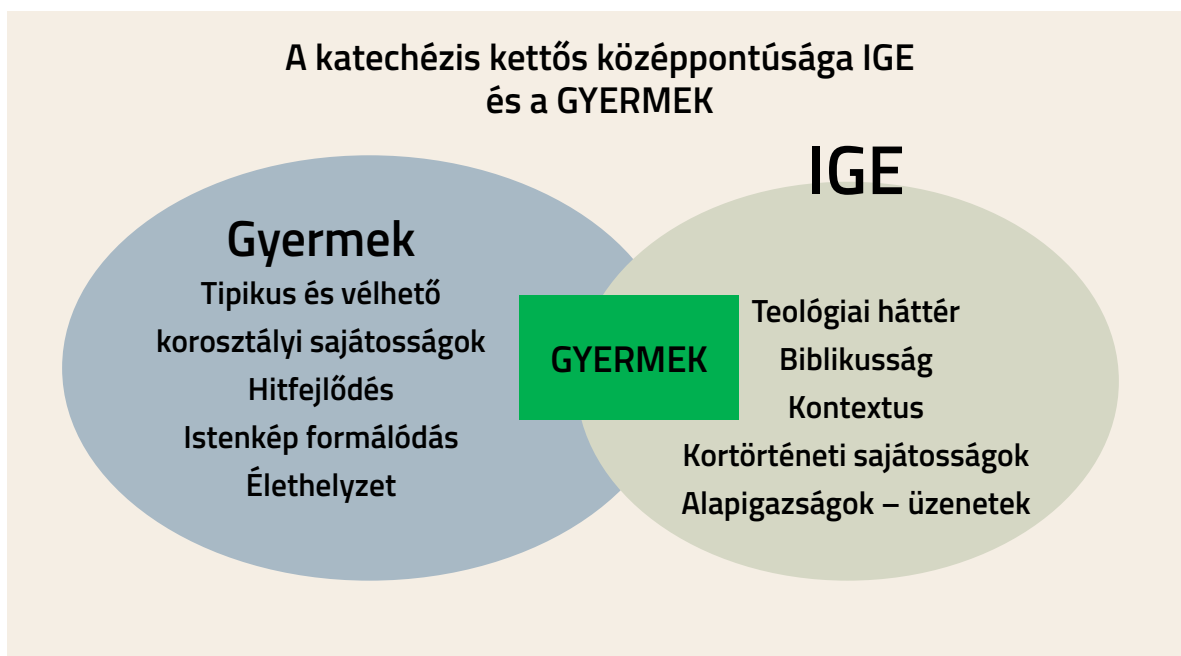

Bevezetés

Teológiai és valláspedagógiai szempontok bibliai történetekhez

Az anyag célja a hitéleti neveléssel foglalkozó óvodapedagógusok, az óvodai hittanoktatás területén szolgáló hittanoktatók és lelkészek munkájának segítése.

Amikor a bibliai történetek üzenetét szeretnénk átadni az óvodáskorú (3-6 éves) gyermekeknek, akkor kettős szempontrendszerre tekintünk. Egyrészt a bibliai történet teológiai háttere áll előttünk, másrészt a gyermek életkori, fejlődéslelektani sajátosságaihoz igazodunk. E két terület metszetében keressük az üzenetet, amelyet, munkánkat megáldva, a Szentlélek Isten képes igazán eljuttatni hallgatóinkhoz.

Az első, áttekintő oldalon találunk egy rövid összefoglalást az adott bibliai történet fő mondanivalójáról, néhány kiemelt teológiai hangsúly, a hozzájuk kapcsolódó, felnőttekben megfogalmazódó életkérdések és a bibliai történethez kötődő valláspedagógiai szempontok feltüntetésével.

A teológiai és valláspedagógiai szempontok részletes kifejtése keretében sor kerül a bibliai történet rövid összefoglalására, a bibliai szövegek környezetben való elhelyezésére, a fő mondanivaló megfogalmazására. Kortörténeti sajátosságok, helyszínek bemutatása segíti a további megértést, majd a kiemelt teológiai hangsúlyokról olvashatunk. Az összefoglaló táblázat tovább vezet a teológiai mondanivaló megértésétől saját életkérdéseinkhez, és a 3-6 éves gyermekek világához való kapcsolódáshoz. A második nagy egységben először a kisgyermek hitének általános jellemzőire figyelünk, majd az adott bibliai történet kapcsán felmerülő valláspedagógiai szempontokhoz közelítünk.

Végül a bibliai történethez kapcsolódó feladatokat találunk, a feldolgozást segítő kérdésekkel és szempontokkal. A feladatok leírása után szerepelnek a hozzájuk tartozó rajzok és megoldókulcsok.

¹ Dr. Szászi Andrea: Bibliai történetek, egyházi témák az óvodában

A szakmai anyag rövid összefoglalása

Jézus a Galileai-tenger partján pihen meg tanítványi körével. Utoléri azonban az őket kereső sokaság, akik már hallottak Jézus csodáiról a betegek között. Jézus számon tartja az emberek szükségait, és egyik tanítványát kérdezi, hogyan lehetne kenyeret adni ennyi embernek. Fülöp, a tanítvány megállapítja, hogy ez képtelenség. Egy másik tanítvány, András viszont egy gyermeket vezet Jézushoz, akinél öt árpakenyér és két hal van. Jézus hálát ad a csekély mennyiségű eledelért. A tanítványok csoportokban leültetik az embereket a füves területen, és Jézus szétosztja közöttük az ennyivalót, úgy, hogy mindannyian jóllaknak. Mintegy ötezer embernek jut a megsokasodott kenyérből és halból, és még a maradékot is összegyűjtik, tizenkét tele kosárral. Az emberek erről a csodajelről felismerik, hogy Jézus az, Akit régen vártak, Akinek el kellett jönnie, és királyukká akarják tenni. Jézus azonban félrevonul és nem hagyja, hogy ilyen módon tegyék Őt királlyá.

Az 5000 ember megvendégelésének története az Újszövetség mind a négy evangéliumában megtalálható (Máté, Márk, Lukács és János evangéliuma). A János evangéliumában hét csodatörténet leírásával találkozunk, amelyekhez hosszú beszédek, magyarázatok kapcsolódnak. Ezek között találjuk az 5000 ember megvendégelésének csodáját.² Az ezután következő „kenyérbeszéd” (János 6,22–71) a kenyérszaporítás csodájából kiindulva beszél arról, hogy Jézus maga a mennyből leszállt élő kenyér.³ Ő az, Aki emberré lett, megmutatta irgalmas szeretetét, és ugyanakkor Isten erejével cselekszik. Tettei olyan „csodajelek”, amelyek hatalmáról és szeretetéről beszélnek.

A következő táblázatban együtt láthatjuk a történetből kiemelt teológiai hangsúlyokat, a felnőtt szeméivel megfogalmazódó életkérdéseket, és a 3-6 éves gyermekek világához való kapcsolódásunk valláspedagógiai szempontjainak összefoglalását.

	Teológiai hangsúlyok	Életkérdések a felnőtt szeméivel	Valláspedagógiai szempontok: kapcsolódás a kisgyermekhez (3-6 év)
1.	Jézus Krisztus személye Jézus egyszerre Isten és ember. Jézus a szabadító, Akit Isten küldött.	Kicsoda számomra Jézus? Hogyan gondolok Rá? Mit jelent számomra a Jézussal való kapcsolat lehetősége?	A szeretettel érkező Jézus bemutatása Az istenkép formálódása
2.	Csudák és jelek A csoda jel Jézus hatalmáról.	Ma vannak csudák? Mit tekintek az életemben csodának?	A gyermeki világkép és a csudák Bizalom a segítő Jézusban
3.	Gondoskodó szeretet Jézus gondoskodik a szükségben lévőkről. Jézus hálát ad az Atyának az ételért. Az ember is részt vehet a gondoskodó szolgálatban.	Hogyan gondolkodom a saját szükségeimről? Mit jelenthet számomra a hálaadás gyakorlása? Mi segít engem a másokról gondoskodó szolgálatomban?	Szükségletek és a gondoskodás megtapasztalása, asztalközösség, étkezési imádság szerepe A kisgyermek érzelmi fejlődése és a segítőkészség

² Bolyki, János: *János evangéliuma*, in: PECSUK, Ottó (szerk.): *Bibliismereti kézikönyv*, Kálvin Kiadó, Budapest, 2004, 499.

³ Bolyki: *János evangéliuma*, 502.

I. TEOLÓGIAI SZEMPONTOK

1. A történet rövid összefoglalása – János 6,1–13

Jézus a Galileai-tenger partján pihen meg tanítványi körével. Utoléri azonban az őket kereső sokaság, akik már hallottak Jézus csodáiról a betegek között. Jézus számon tartja az emberek szükségait, és egyik tanítványát kérdezi, hogyan lehetne kenyeret adni ennyi embernek. Fülöp, a tanítvány megállapítja, hogy ez képtelenség. Egy másik tanítvány, András viszont egy gyermeket vezet Jézushoz, akinél öt árpakenyér és két hal van. Jézus hálát ad a csekély mennyiségű eledelért. A tanítványok csoportokban leültetik az embereket a füves területen, és Jézus szétosztja közöttük az ennivalót úgy, hogy mindannyian jóllaknak. Mintegy ötezer embernek jut a megsokasodott kenyérből és halból, és még a maradékot is összegyűjtik, tizenkét tele kosárral. Az emberek erről a csodajelről felismerik, hogy Jézus az, Akit régen vártak, Akinek el kellett jönnie, és királyukká akarják tenni Őt. Jézus azonban félrevonul és nem hagyja, hogy ilyen módon tegyék Őt királlyá.

2. A történet elhelyezése a bibliai könyvben, a Szentírás egészében

Amíg a Szentírás első nagy egysége, az Ószövetség Istennek a választott, zsidó néppel kötött szövetségéről, Isten hűségéről és a nép történetéről szól, addig az Újszövetség arról tanúskodik, hogy Isten szeretete Jézus Krisztus által az egész világhoz, minden néphez eljutott. Az evangélium, vagyis az örömhír mindenkire érvényes: a Jézus Krisztusba vetett hitben bűnbocsánat és örök élet várja az Istenhez forduló embert.

Az Újszövetség első három könyvét – Máté, Márk és Lukács evangéliuma – szinoptikus evangéliumoknak nevezzük. A szinoptikus szó „együtnézőt” jelent. Az egyes könyvek ugyanazt a történetet, Jézus földi életének eseményeit, tanításait írják le. Először a Márk evangéliumát írták meg, majd erre építhetett Máté, később Lukács is.⁴ Később keletkezett a János evangéliuma, amely formailag és tartalmában is jelentősen különbözik a másik három evangéliumtól.

Műfajukat tekintve az evangéliumok történeti könyvek ugyan, de nem tényszerű beszámolók, hanem hitvallások. A szerző mindig a saját szemszögéből értelmezi Jézus történetét. A János evangéliuma a másik három evangéliumnál később, az 1. század végén keletkezett. A szerző nemcsak ismételni, összefoglalni kívánta az addig leírtakat, hanem közel akarta hozni saját kora olvasójához a történeti Jézus személyét, Akit egyben a megdicsőült Krisztusként ismer. Jézust úgy látja mint Aki egy az Őt a világba elküldő Atyával. Ez a fenséges, titokzatos Isten mégsem marad távoli, hanem a Szentlélek segít abban, hogy az ember hit által közel kerüljön Hozzá.⁵

János evangéliumában Jézus nyilvános működése három évig tart. Az evangélium felépítését tekintve egy bevezető rész után Jézusnak az emberek közötti megjelenéséről, tetteiről, magyarázatairól olvashatunk (1-12. rész). A következő nagy egység Jézust a tanítványok körében mutatja be, hosszú búcsúbeszédét hangsúlyozva (13-17. rész). Az utolsó szakasz pedig Jézus elítéléséről, kereszthaláláról és feltámadásáról szól (18-21. rész).⁶

A János evangéliumában is megtalálunk több történetet, amelyek más evangéliumokban is szerepelnek. Nem írja le Jézus születéstörténetét. A bevezető rész Jézusról mint a mennyből az emberek közé érkezett világosságról, Istentől jött Igéről beszél: „Az Ige testté lett” (János 1,14). Eltér a többi könyvtől abban is, hogy itt nem sok röviden megfogalmazott, csattanós mondással végződő cso-

⁴ Szabó, Csaba: *Lukács evangéliuma*, in: Pecsuk, Ottó (szerk.): *Bibliaismereti kézikönyv*, Kálvin Kiadó, Budapest, 2004, 486.

⁵ Bolyki: *János evangéliuma*, 517.

⁶ Uo., 504-505.

dáról olvashatunk, hanem hét tudatosan kiválasztott, intenzitásában fokozódó csodatörténetről. A viszonylag részletes leírások a „csodajelek”, amelyekhez hosszú beszédek, magyarázatok kapcsolódnak. Ezek között találjuk az 5000 ember megvendégelésének csodáját.⁷ Az ezután következő „kenyérbeszéd” (János 6,22–71) a kenyérszaporítás csodájából kiindulva beszél arról, hogy Jézus maga a mennyből leszállt élő kenyér. Izráel népe a mennyből leereszkedett mannával táplálkozhatott a pusztai vándorlás során, Jézus pedig a mennyből érkezett és oda is juttatja el azokat, akik benne hisznek, belőle táplálkoznak.⁸

3. Kortörténeti információk

3.1. Helyszín: Galileai-tenger/Tibériás tava⁹

Galilea Palesztinának a Jordán folyótól Nyugatra eső, legészakibb tájegysége. Nagy részét a Galileai-hegyvidék teszi ki, amely az ország legmagasabban fekvő része. Déli irányban a Jezréeli-síkságba ereszkedik alá. Ez a völgsíkság a Genezáret-tó környékével együtt az ország legtermékenyebb tája. Jézus ezen a vidéken kezdte meg missziói munkáját, innen hívta el tanítványait és itt tette a legtöbb csodát. „Galileai Jézusnak” is nevezik Őt a nép vezetői.¹⁰

A **Galileai-tenger** Észak-Palesztina legnagyobb tava, a Jordán-völgyének jelentős természeti jelensége. A Szentírásban többféle néven találkozunk vele: Kinneret-tó, Genezáret-tó, Tibériás-tenger, Tibériás tava, de a legjobban ismert a Galileai-tenger elnevezés. A tó a nagy szintesésű Jordán folyó vízszabályozója. A tengerszint alatt 200 mé-

terrel fekszik, háromszög alakú, 21 km hosszú. Keleten a hegyek lába a tópartig ér, nyugaton a tó partja termékeny síkság. Halban gazdag, a környező falvak lakóinak foglalkozása a halászat.¹¹

A tó északi csücskénél lehetséges az, hogy amíg Jézus egyik partról a másik partra hajózik tanítványaival, addig a sokaság a part mentén kerülve utoléri őket.¹² Ez a hely talán a Betsaida-Julás melletti csodálatos rét lehetett.¹³ A János 1,44 szerint Betsaida három tanítványnak, Péternek, Andrásnak és a történetünkben szereplő Fülöpnek a szülőfaluja volt.¹⁴

⁷ Uo., 499.

⁸ Uo., 502.

⁹ <http://rpi.reformatus.hu/hatteranyagok/terkepek/vizjeles/Samaria.jpg>

¹⁰ Bartha, Tibor (szerk.): *Keresztyén Bibliai Lexikon*, Kálvin Kiadó, Budapest, 1993, 510-511.

¹¹ Bartha (szerk.): *Keresztyén Bibliai Lexikon*, 511.

¹² Gyökössy, Endre: *János evangéliuma*, Örökségünk Kiadó Bt., 2022, 79.

¹³ Gyökössy: *János evangéliuma*, 80.

¹⁴ Kocsis, Imre: *Lukács evangéliuma*, Szent István Társulat, Budapest, 1995, 216.

3.2 A páska, a zsidók ünnepe

A zsidók legnagyobb ünnepe az Egyiptomból való szabadulásra emlékeztet. A rabszolgaságból való megmenekülés előtti estén egy különleges vacsorát fogyasztottak. A „páska” szó arra utal, hogy aki a vacsorára elkészített bárány vérént kente az ajtófélfára, az „kimaradhatott” a súlyos tizedik csapás ítéletéből, ami az elsőszülöttek halálát jelentette. Jézus is megünnepelte tanítványaival a szabadulást a szokásoknak megfelelően. Ezen az ünnepen hasonlította saját testét a kenyérhez, és vérént a borhoz, az ún. „utolsó vacsorán”. Ehhez fűződik az úrvacsora elrendelése és mai gyakorlata is, amely Jézus értünk hozott áldozatára, minket is megszabadító szeretetére mutat.¹⁵

A páska ünnepére a zsidó emberek igyekeztek eljutni a jeruzsálemi templomba. Az ünnep közeledte azt jelzi, hogy sokan zarándokként tarthattak Jeruzsálem felé, amikor csatlakoztak a Jézust keresőkhöz.¹⁶

3.3 Kétszáz dénár árú kenyér

Egy dénár abban az időben kb. egy napszámos egynapi bére volt, tehát kétszáz dénár egy ember 200 napi keresete, vagy 200 ember egynapi keresete lehetett. Fülöp arra utal, hogy ilyen sok pénz sem lenne elég a sokaságnak elegendő kenyérre.¹⁷

3.4 Árpakenyér és hal

Az árpa régi kultúrnövény. Elterjedt gabona, amely a különböző éghajlatú vidékeken egyaránt termelhető. Izráelben október-november hónapban vetették, április-májusban már aratták, a gabonafélék közül először érett be.¹⁸ Az árpakenyér, vagy árpalepény a legszegényebbek eledele volt. Többnyire házilag elkészített szardíniát, kicsi halacskát ettek hozzá.¹⁹ A kenyér mint fő táplálék és a hal a főétkezésnek számító vacsora hozzávalói voltak a zsidóknál. Egészen természetes volt, hogy kenyeret és halat vittek magukkal, ha útra keltek, kis mennyiségben, amire éppen szükségük volt.²⁰

3.5 Kosarak

A Jézus korabeli embereknél, különösen, ha hosszú útra mentek, mindig volt egy kis fonott kosárka, mint ma egyfajta kizitaska. Ebben élelmet vittek magukkal. Így lehetett kéznél 12 kosár a maradék ételnek.

3.6 A férfiak számbavétele

A bibliai történet keletkezési korában, az 1. században teljesen természetes, hogy az emberek számbavételénél alapvetően férfiakra gondolnak. Izráel vallási és társadalmi életében minden jelentős tisztséget férfiak töltöttek be, néhány kivételtől eltekintve Isten küldöttei, a próféták is férfiak voltak. Nagy szerepük volt a családfőknek, a nemzetségfőknek. Népszámláláskor vagy családfa készítésekor általában csak a férfiakat vették számba.²¹ Az 5000 ember megvendéglésének eseményénél valószínűleg jelen voltak a férfiak mellett asszonyok és gyermekek is, akik más jogokkal rendelkeztek ugyan, de Jézus számára ugyanolyan fontosak voltak, mint a férfiak. Az „5000” mint szám mind a négy evangéliumban szerepel a történet leírásában, és arra irányítja a figyelmet, mekkora az ellentét a csekély mennyiségű táplálék (öt kenyér és két hal) és a több ezer éhes ember között.²²

¹⁵ Bartha (szerk.): *Keresztyén Bibliai Lexikon*, 358-361.

¹⁶ Gyököcssy: *János evangéliuma*, 80.

¹⁷ Uo., 80.

¹⁸ Bartha (szerk.): *Keresztyén Bibliai Lexikon*, 280.

¹⁹ Gyököcssy: *János evangéliuma*, 80.

²⁰ Kocsis: *Lukács evangéliuma*, 216.

²¹ Bartha (szerk.): *Keresztyén Bibliai Lexikon*, 478.

²² Kocsis: *Lukács evangéliuma*, 217.

4. Teológiai mondanivaló és életkérdések

4.1 Jézus Krisztus személye

Az 5000 ember megvendéglésének történetén keresztül körvonalazódik előttünk Jézus Krisztus személyének több lényeges vonása.

A Jézus név azt jelenti: „Az Úr az üdvösség”, Tőle jöhet a szabadítás, Ő a szabadító. A görög „Krisztus”, arámul „Messiás” szó azt jelenti: „Felkent”, és arra utal, hogy Izráel királyait és főpapjait ünnepélyesen olajjal kenték fel, amikor tisztségükbe iktatták őket. A „Felkent” elnevezést először a királyokra alkalmazták. Az ószövetségi iratok egy olyan királyi személy eljöveteléről jövendölnek, Aki egy személyben lesz Isten követe, prófétája, királyként a béke fejedelme, és beteljesít minden ígéretet, amelyet Isten Izráel népének tett.²³ Ezzel a váradalommal tekintenek Jézusra azok, akik felismerik benne Isten küldöttét. Tanítványain kívül sokaság követi Őt, akik látták, hallották, milyen hatalommal cselekedett a betegek között. A kenyérszaporítás csodája után pedig meg is fogalmazzák, hogy Ő az a próféta, Akinek el kellett jönnie a világba, Akit jó lenne királlyá tenni, hogy minden bajt helyrehozzon. Jézus titokzatos hatalmáról beszél az is, hogy a történet leírása szerint már előre tudta, mit fog tenni.

Jézus hatalommal, erővel cselekszik, ugyanakkor testet öltött emberként áll előttünk a történetben. Jézusnak is szüksége van olyan időre, amikor szűkebb tanítványi körével, csendben pihen, és olyanra is, amikor csak maga az Atyával beszélget. Ugyanakkor fontos Neki a többi ember, könnyörülettel tekint az Őt megkereső sokaságra.²⁴ Érti és érti az emberi szükségét, szánakozik a segítségre szoruló sokaságon. Szeretettel tekint rájuk és szeretetből cselekszik. Amikor azonban a történet záradéka szerint a jóllakott tömeg „kenyér-király” akarja tenni, Ő visszavonul előlük. Kifejezi ezzel, hogy nem csak azért jött, hogy betöltsen a szükségeket, vagy megszabadítsa a népet az elnyomó római hatalomtól. Más a küldetése: Ő a Királyok Királya lesz, Isten országa képviselőjeként az egész világ Ura. Minde mellett most emberként vonul félre, hogy az Atyával beszélje meg imádságban, ami Vele történt.²⁵ Ő Isten és ember egy személyben, Aki szeretettel, könnyörülettel tekint az emberre, és így cselekszik érte.

4.2 Csodák és jelek

A bibliai csodák szemlélete mögött az áll, hogy Isten cselekszik a maga által teremtett világban, amelynek Ő határozta meg a törvényeit és ezért Úr azok felett. A bibliai kor emberei számára a csoda nem a természeti törvényektől való eltérést jelentette. Az Ószövetség nem a megmagyarázhatatlan eseményeket, hanem egyáltalán a világ teremtését, megtartását, Isten nagyságát tartja csodának. Isten hatalma munkálkodik a megszokott módon és időnként egészen szokatlanul is. Ebben az értelemben csodának számít a mennydörgés, a csillagok útja, az anyaméhen belüli fejlődés, Isten segítsége, vezetése. Ritkán rendkívüli események is történnek, a nagy történelmi fordulópontokon: pl. az Egyiptomból való kivonuláskor kettévál a tenger, Mózes vizet fakaszt a sziklából. Ezek jelek és csodatettek, amelyek Isten dicsőségére és hatalmára utalnak.

Az Újszövetség legalapvetőbb csodája Jézus Krisztus személye, Isten Fiának testtelétele, és az Ő halálból való feltámadása. Ezáltal vált érvényessé váltságmunkája, a bűnbocsánat és az örök élet ajándéka minden nép számára. Jézus szavaival és tetteivel is azt hirdeti: Isten országa eljött, közöttek van. Ezt erősítik meg az emberek közötti könnyörülő, szabadító szeretetével véghezvitt csodái, a gyógyítások, a feltámasztások, a természet erői feletti hatalmának megmutatása.²⁶

Az Újszövetség eredeti, görög nyelven olyan kifejezéseket használ a „csoda” megjelölésére, amelyek az „ismertetőjel, intő, figyelmeztető jel, jelzés, az erőkifejtés, a hatalom megnyilvánulása” jelentéseket

²³ Bartha (szerk.): *Keresztyén Bibliai Lexikon*, 743.

²⁴ Gyököcssy: *János evangéliuma*, 80.

²⁵ Uo., 82.

²⁶ Bartha (szerk.): *Keresztyén Bibliai Lexikon*, 258-260.

hordozzák. A leírt események csodajelek, rendkívüli vagy megfoghatatlan jelek, tulajdonképpen olyan nem hétköznapi és ésszel fel nem fogható jelenségek, amelyek azonban nem öncélúak, hanem utalnak valamire: Isten hatalmára, országára. A hatalom és az erő megnyilvánulása szintén nem a csodás jelleget emeli ki, hanem arra az erőre tereli a figyelmet, amelyből a jel fakad: Isten teremtő erejére.²⁷

Jézus hatalmának egyre fokozódó bemutatása jelenik meg a János evangéliuma hét csodájának leírásában: a bőség ajándékáról szól a víz borrrá változtatása Kánában. Ezután gyógyítási csodák (a királyi tisztviselő fia, a béna, a vakon született meggyógyítása), majd természeti csodák (kenyérszaporítás, Jézus a tengeren jár) következnek, és elvezetnek egészen a feltámadás csodájáig (a halott Lázár feltámasztása).²⁸

Isten erejét, tetteiben megmutatkozó hatalmát mutatja az egymás után leírt kettős csoda: a kenyérszaporítás és a tenger lecsendesítése. Jézus itt megismétli az Ószövetség nagy csodáit, a pusztában kapott manna és a vörös-tengeri átkelés párhuzamaként. Figyelmeztet ezzel arra, hogy Mózeshez hasonlóan Ő Isten népének szabadítója, vezetője, a Hozzá csatlakozók pedig Isten új népét, az új szövetség népét alkotják.²⁹ A páska ünnepének említése és az utolsó vacsorára előremutató kenyérért való hálaadás utalnak arra, hogy Jézus az az áldozati bárány, Aki testét és véréát adja oda az emberért, halálának és feltámadásának legnagyobb csodájával.

A kenyérszaporítás és a víz borrrá változtatása is ajándékozási csoda. Az abban részesülők nem kérték, mégis megkapták Isten ajándékaként.³⁰ A testi szükség kielégítésénél tágabb összefüggéseket ír körül a kenyér megsokasítása utáni magyarázó rész: Jézus maga olyan ajándék az ember számára, Aki a testi és lelki éhségre egyaránt megoldás, Ő maga az élet teljességét kínáló mennyei kenyér.³¹

Az újszövetségi csodatörténetek motívumai, jellegzetes részei³² az 5000 ember megvendégelésének történetében is felismerhetők:

Bevezetés:	A csodatévő megjelenése, a segítségre szorulóknak bemutatása
Kifejtés:	A szükség jellemzése Közeledés a csodatévőhöz: leborulás, segítségkérés, megszólítás, párbeszéd
Középpont:	Csodatett Csodatévő szó – utasítás, a csoda konstatálása
Befejezés:	A segítségre szorulóknak részéről: a csoda eredményének felmutatása Csodatévő részéről: szóbeli állásfoglalás, tanulság megfogalmazása, vagy éppen a félrevonulás, mint a kenyérszaporítás után

Összességében elmondhatjuk: nem az az érdekes, hogyan is történhetett a csoda, hanem az, hogy olyan dolog történt, amihez Jézus Krisztusra volt szükség, Aki maga a legnagyobb csoda.³³

4.3 Jézus gondoskodó szeretete – hálaadás és részvétel a gondoskodó szolgálatban

Az 5000 ember megvendégelése történetének középpontjában találkozunk a Jézussal, Aki szeret minket, ismeri szükségleteinket és gondoskodni akar rólunk. A Jézust kereső emberek vágyanak a Jézussal való találkozásra, Aki megszánja őket és törődik velük. Isten gondoskodik alapvető szükségleteink betöltéséről. Jézus csodát tett – gondoskodott mindenkinek elegendő élelemről. A

²⁷ Varga, Zsigmond: *Újszövetségi görög-magyar szótár*, Református Zsinati Iroda, Bp, 1992, 242., 863-864., 930.

²⁸ Bolyki: *János evangéliuma*, 514.

²⁹ Uo., 523.

³⁰ Uo., 521.

³¹ Uo., 523.

³² Theissen, Gerd – Merz, Anette: *Der historische Jesus*, Vandenhoeck und Ruprecht, Göttingen, 1997, 258-259.

³³ Gyökössy: *János evangéliuma*, 82.

kenyér-csoda Jézus könyörülő szeretetének jegyében történik, felmutatja az emberről való gondoskodás szándékát, és a gondoskodás teljességét is.³⁴

Az Isten gondviselésért való hálaadást gyakorolja Jézus, amikor hálát ad a kenyérért és a halért. Jézus Istennek köszönte meg az ételt és az Ő áldását kérte arra. Izráelben a kenyér megáldása és szétosztása a házigazda tiszte volt. Jézus mint egyfajta házigazda, hálát ad a kevés eledelért, szétosztja a tanítványoknak, majd a tanítványok a sokaságnak.³⁵ Megbecsülték a maradékot is. Az asztal maradéka a hétköznapi életben is mindig a szegényeké volt.³⁶

Az 5000 ember megvendéglésének leírását mind a négy evangéliumában megtaláljuk. Csak János evangéliumában találkozunk azonban András és az öt kenyeret és két halat hozó gyermek szerepével. Itt a csodában, amit Jézus véghezvisz, két ember is közreműködik. András, a tanítvány, aki nem látja egészen reménytelennek a helyzetet, és a kisgyermek, aki mindenét odaadja. Így lehet az ember Jézus csodájának eszköze, tevékeny részese.³⁷

4.4 Hogyan szól az Ige hozzánk? Milyen üzenetet rejt számunkra?

A bibliai történet háttérét, teológiai mondanivalóját megismerve el kell gondolkodnunk azon, vajon milyen életkérdésekben szólít meg bennünket ma mindez. Egészen személyesen milyen üzenetet hordoz számunkra? A következő táblázat segít abban, hogy áttekintsük, milyen életkérdéseket vetnek fel az 5000 ember megvendéglésének történetéből kiemelkedő teológiai hangsúlyok, majd tovább gondoljuk, hogyan kapcsolódhatunk a kisgyermekek világához.

	Teológiai hangsúlyok	Életkérdések a felnőtt szemével	Valláspedagógiai szempontok: kapcsolódás a kisgyermekhez (3-6 év)
1.	Jézus Krisztus személye Jézus egyszerre Isten és ember. Jézus a szabadító, Akit Isten küldött.	Kicsoda számomra Jézus? Hogyan gondolok Rá? Mit jelent számomra a Jézussal való kapcsolat lehetősége?	A szeretettel érkező Jézus bemutatása Az istenkép formálódása
2.	Csodák és jelek A csoda: jel Jézus hatalmáról.	Ma vannak csodák? Mit tekintek az életemben csodának?	A gyermeki világnézet és a csodák Bizalom a segítő Jézusban
3.	Gondoskodó szeretet Jézus gondoskodik a szükségben lévőkről. Jézus hálát ad az Atyának az ételért. Az ember is részt vehet a gondoskodó szolgálatban.	Hogyan gondolkodom a saját szükségeimről? Mit jelenthet számomra a hálaadás gyakorlása? Mi segít engem a másokról gondoskodó szolgálatomban?	Szükségletek és a gondoskodás megtapasztalása, asztalközösség, étkezési imádság szerepe A kisgyermek érzelmi fejlődése és a segítőkézség

³⁴ Uo., 82.

³⁵ Uo., 80.

³⁶ Uo., 81.

³⁷ Uo., 82.

II. VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK – KAPCSOLÓDÁS A 3-6 ÉVES GYERMEK VILÁGÁHOZ

1. A 3-6 éves gyermekek hitének általános jellemzői

1.1 Intuitív – projektív hit

Az óvodáskorú gyermek hitét Fowler intuitív-projektív hitnek nevezi. A kisgyermekekre jellemző, hogy gyermeki, természetes hitük képzelőerővel teljes, utánzó jellegű. Egyrészt a gyermek saját benső világából táplálkozó elképzelések, másrészt a családban megélték, tapasztaltak alapján Istenre és a transzszendens világra vonatkozó kivetítések alkotják.³⁸ A gyermek azonosul azokkal a gondolkodásbeli mintákkal, amelyek a hozzá legközelebb álló felnőttek hitvilágát jellemzik, megismerkedik a kapcsolódó tabukkal, szabályokkal.³⁹

A fantázia, a képzelőerő a gyermekben és a körülötte lévő feszültségeket és félelmeket segít leképezni és feldolgozni. A felnőttek feladata építő irányba terelni a gyermek kutakodását történetekkel és szimbólumokkal. Ehhez elfogadó környezet szükséges, ahol a gyermek kifejezheti magát verbálisan és nonverbálisan is. Egy ilyen közegben fogadja nyitottan a korrekciót, a benne lévő képek újra formálását.⁴⁰

1.2 Az istenkép fejlődése

A gyermek vallásosságának gyökereit a születést követő összetartozás, egybefonódás tapasztalatában látják a lélektani megfontolások. Az ősbizalom, az anya-gyermek kapcsolat, az elrejtettség-érzés, az anya mindenhatósága, az anya arca, amelyben önmagára ismer és az odafordulást és elfordulást jeleníti meg számára – ezek az istenkép első, később is megjelenő elemei.

A gyermek istenképébe aztán mindkét szülő vonásai beleolvadnak. Ám nem a szülőkről alkotott kép változik át istenképpé, hanem inkább a szülőkhöz és Istenhez is kötődő „feltétlen szeretet” és „legfőbb tekintély” képe mutatkozik meg az istenképben.⁴¹ A kisgyermekkor vallására jellemző tehát a „szülő formájú” istenkép, melyben Isten jóságos Atya, férfierővel felruházva. Az antropomorf-analógiás gondolkodásnak megfelelően az emberi tulajdonságokat Istenre vetítik át, és a szüleikre is az isteni tulajdonságokat tartják érvényesnek. (pl. a szülő örök életű)⁴²

Tovább árnyalja az istenképet a szülőkkel való azonosulás folyamatában a szülői parancsok és tiltások beépülése, a felettes én kialakulásával, ami az erkölcsi cselekvés alapjává válik, majd elérkezik a tudatos különbségtétel a szülőképpel és az istenkép között.⁴³ A tapasztalatok gazdagodásával beleolvad az istenképbe mind az otthonlét, mind az elhagyatottság érzése, pozitív és negatív tapasztalatok is keverednek, összesűrűsödik az, ami gazdagítja, előre viszi és az, ami rémiszti az embert.⁴⁴

A belső feszültségek, a félelem feldolgozásában előre viszi a gyermeket a bibliai történetekre való elmélyült odafigyelés. A történet hallgatása közben intenzív tanulás zajlik, belső képalkotás, azonosulás a szereplőkkel. A nagy kérdésekkel foglalkozó élethelyzetek, konfliktusok azon a síkon kerülnek elő, amelyen a kisgyermek ezekkel foglalkozni tud. A történet segítségével formátlan érzések, lelki, erkölcsi tartalmak nyernek formát. Ezek a megküzdésre, a félelem leküzdésére serkentik

³⁸ Kovács Barbara Luca – Mátrai Marianna: Óvodáskorú gyermekek katekézise a gyülekezetben és az óvodákban, in: Siba Balázs – Szabóné László Lilla – Pángyánszky Ágnes (szerk.): *Együtt a hit útján – Gyülekezetpedagógiai kézikönyv*, Kálvin Kiadó, Budapest, 2019, 117.

³⁹ Fodorné Nagy Sarolta: *A katechézis kommunikációs problémái*, Kálvin Kiadó, Budapest, 1996., 38.

⁴⁰ Kovács – Mátrai: *Óvodáskorú gyermekek katekézise ...*, 117.

⁴¹ Schweitzer, Friedrich: *Vallás és életút – Vallási fejlődés és keresztyén nevelés gyermek- és ifjúkorban*, Kálvin Kiadó, Budapest, 1999., 187.

⁴² Fodorné: *A katechézis kommunikációs problémái*, 38.

⁴³ Schweitzer: *Vallás és életút*, 196.

⁴⁴ Uo. 188.

a gyermeket. Ezekből a történetekből bontakozik ki, formálódik tovább az istenkép – kicsoda és milyen az Isten. A Biblia nagy történetei bátorságot, bizalmat adnak a gyermeknek arra nézve, hogy Isten jó, az élet szép, Isten nehéz helyzetben sem hagy el, lehet benne reménykedni. A történetekben gyökerezhet a kisgyermek identitástudata is: ő Isten teremtménye, Isten szeretetből alkotta – ez a tudat bátorságot, reményt ad.⁴⁵

2. Az ötezer ember megvendégelésének történetéhez kapcsolódó valláspedagógiai szempontok

Az ötezer ember megvendégelésének története több ponton is segít abban, hogy az óvodáskorú gyermek hitének sajátosságait figyelembe véve, az ő világához kapcsolódjunk, hitbeli fejlődése, istenképe gazdagodásához hozzájáruljunk. Nézzük meg közelebbről, mit is jelent ez!

2.1 A gyermeki világkép és a csodák

Amikor Jézus csodáira gondolunk, érdemes szem előtt tartanunk a gyermeki világkép jellemzőit. Vajon hogyan látja a kisgyermek, mi miért történik, mi mire hat a világban, milyen erők munkálkodnak az események mögött?

A kisgyermek gondolkodása *egocentrikus*, *énközpontú*, mindenre a saját szemszögéből tekint. A társa mellett játszogatva beszél, akkor is, ha nem figyelnek rá, szimbolikus játékában pedig a saját kívánságai szerint alakítja a valóságot, az élet érthetetlen dolgait fantáziájával kiegészítve.⁴⁶ Gondolkodását jellemzi az *animizmus*, a *finalizmus*, az *artificializmus*. Az animizmus jelensége arra utal, hogy a gyermek az élettelen tárgyakat, dolgokat élettel, lélekkel ruházza fel. A dolgok működésének, minden folyamatnak saját, az emberre irányuló célja van – a gyermek elképzelése szerint pl. a golyó „tudja”, hol van az ember, azért gurul arrafelé. Ez a célirányultságot feltételező sajátosság a finalizmus. A gyakran feltett „Miért?” kérdés a célra és az okra egyaránt vonatkozik. A kisgyermek világképe szerint minden konkrét emberi vagy isteni cselekvés nyomán jön létre – ahhoz hasonlóan, ahogyan az emberek alkotnak. Ez az artificializmus. Mindennek saját ereje van – pl. a tárgyaknak, egy pataknak –, ami mozgatja, irányítja a dolgokat, úgy, ahogyan ő saját maga mozog és működik.⁴⁷ A kisgyermek gondolkodása egyfajta *mágikus gondolkodás*, amelyben varázslatos oksági viszonyokat feltételez az egyes jelenségek között. Az időben párhuzamosan történt eseményekről úgy véli, egymásra hatnak, egymást előidézik, és ez az összekapcsolódás később is érvényes (pl. összetöri kedvenc játékát, mert legutóbb is azzal egyidőben történt egy kívánatos dolog).⁴⁸

A csodás történetek, a természetfeletti események elfogadása nem okoz gondot a kisgyermeknek. Azt, hogy különös dolgok történjenek, egyáltalán nem tartja lehetetlennek. Fontos azonban, hogy mi ne varázslóként, mágusként mutassuk be Jézust. Ő nem egy mesehős, hanem Isten Fia. Jézus soha nem az emberek elkápráztatására tett csodát, hanem a segítségnyújtás és isteni erejének felmutatása volt a célja. Hangsúlyozzuk Jézus segítő szándékát, és azt, hogy Ő és az Ő szeretete a legnagyobb csoda. Az istenkép formálódásához, árnyalásához járulunk hozzá, ha Jézust, Aki mindent megtehet, szeretetből cselekvő Istenként mutatjuk be. Fontos az is, hogy kifejezzük, olyan Istenként tiszteljük Őt, Akit nem mi irányítunk kívánságainkkal, mégis bízhatunk abban, hogy Ő mindig a javunkra cselekszik. Nem minden kívánságunkat teljesíti, de tudja, mire van szükségünk – ahogyan a jó szülő is gondolkodik és cselekszik. Ez a gondolat eltávolít egy automatikusan segítő, „óhajainkra ugró”

⁴⁵ Kovács – Mátrai: *Óvodáskorú gyermekek katekézise ...*, 118-119.

⁴⁶ Szabóné László Lilla: *A gyermekteológia vizsgálata a kisgyermekes keresztyén családok életében - PhD értekezés*, Károli Gáspár Református Egyetem Hittudományi Doktori Iskola, Budapest, 2015, http://corvina.kre.hu:8080/phd/Szabone_Laszlo_Lilla_Gyermek-teologia.pdf, 117-118.

⁴⁷ Szabóné: *A gyermekteológia vizsgálata a kisgyermekes keresztyén családok életében*, 119.

⁴⁸ Dósa, Zoltán: *A gyermeki világkép metafizikai vonatkozásai és az ultrajelenségek magyarázata*, in: *Magiszter* 1. évf. 4. sz. 2003. tél, http://epa.niif.hu/03900/03976/00058/pdf/EPA03976_magiszter_2003_4_027-032.pdf, 2.

istenképtől. Segíthet megmenteni a gyermeket a csalódásoktól, egy olyan hatalomból való kiábrándulástól, aki hihetetlen, szemfényvesztő dolgokat tett egykor, de manapság nem nyer bizonyítást ez az ereje.

2.2 Szükségletek és a gondoskodás megtapasztalása, asztalközösség, étkezési imádság szerepe

Amikor a gyermek átéli, hogy szükségletei kielégítésében segítséget kap, biztonságban érzi magát. Az Isten jelenlétéről, gondoskodásáról szóló bátorítás személyes erőforrássá válhat számára.

A Szentírásban az asztalközösség és a vendéglátás a teljes elfogadásnak, a közösségvállalásnak a jele volt. A közös étkezés átélése és az étkezési imádság a gyermek számára is fontos elemek a közösséghez való tartozás és hitének fejlődése útján. Az étkezések és az énekelt, vagy szóban elmondott áldás olyan rendszeres, ismétlődő alkalmak, amelyek a hitgyakorlat rítusainak első és alapvető megtapasztalásai lehetnek. A rítusok teret adnak az ismétlésnek, és elsajátíthatóvá teszik, formába öntik mindazt, amit hiszünk.⁴⁹ A vallásos szocializáció a rítusok segítségével zajlik a családban, a gyülekezetben, vagy egy egyházi óvoda közösségében. Az észlelhető, átélhető tapasztalatok már a kezdetektől formálják a gyermek hozzáállását az emberi kapcsolatokhoz, az élet örömteli és szomorú eseményeihez, ezzel megalapozva hitbeli növekedését is.

Ahogy Jézus elsősorban saját példáján keresztül tanított imádkozni, a pedagógus is a saját imádságával nevel a legtöbbet. A gyermekek szüleikkel vagy nevelőikkel együtt imádkozva meglátják, hogy ők fontos emberek helyet adnak Istennek az életükben. Csak így, a mindennapok tapasztalataival alakul ki az a hitük, hogy az imádság fontos, és az ő életükben is ajándék az Istennel töltött idő.⁵⁰

2.3 A kisgyermek érzelmi fejlődése és a segítőkészség

Kétéves korára a gyermek eljut az elsődleges, közvetlen érzelmeken túl (pl. szenvedés, félelem, undor) a közvetett, társas érzelmeik megélésének szintjére. A büszkeség, a zavar, a szégyen, az irigység érzései tovább vezetnek a gyermeket a szociális fejlődésben, erősítik, vagy éppen sértik én-tudatát. Ahhoz, hogy a gyermek a társas kapcsolatokban helytálljon, meg kell tanulnia értelmezni mások érzéseit és tudnia kell azt is, hogyan szabjon gátat érzelmeinek. Az érzelmi intelligencia az a képesség, amellyel lehetővé válik az érzelmeik megfelelő kifejezése és a másik ember érzelmeinek értékelése. A kisgyermek érzelmi intelligenciája kialakulóban van, általában még nem uralkodik érzelmein, sokkal inkább érzelmei uralkodnak rajta. Fontos, hogy az érzelmeik kifejezésében és differenciálásában segítsük a kisgyermeket. Megvan a szerepe a negatív érzelmeik verbalizálásának, és erősíti a kisgyermek személyiségét a pozitív érzelmeik kifejezése.⁵¹

Az óvodás gyermek jól kapcsolódhat a történet gyermek szereplőjéhez, akit János evangéliuma említ. A gyermek Andrással, a tanítvánnyal együtt jön Jézushoz, és az ő csekély „uzsonnájából” lesz mindenki számára elegendő étel. Bár a kisgyermek gondolkodása énközpontú, az óvodába bekerülve egyre inkább alkalmazkodnia kell a gyermekekhez, a felnőttek elvárásaihoz, a közösség szabályaihoz. Ahhoz, hogy a szociális készségek megfelelően fejlődjenek, biztonságos korlátokat felállító családi és közösségi nevelésre van szükség. Mind a gyermeket kiszolgáló készenlét, mind az elhanyagolás gátolja, hogy a gyermek elfogadja társait és az együttélés szabályait, s bizalommal, együttérzéssel tekintsen a külvilágra. A Jézus gondoskodásáról, figyelmes segítségéről szóló történet megismerése, átélése jó azonosulási lehetőség, kapcsolatai formálódásában tovább segít mint a kisgyermek számára.

⁴⁹ Kodácsy-Simon, Eszter – Szabóné László, Lilla: *Kisgyermek a családban*, in: Siba Balázs – Szabóné László Lilla – Pángyánszky Ágnes (szerk.): *Együtt a hit útján – Gyülekezetpedagógiai kézikönyv*, Kálvin Kiadó, Budapest, 2019, 105.

⁵⁰ Fodorné: *A katechézis kommunikációs problémái*, 103.

⁵¹ Szabóné: *A gyermekteológia vizsgálata a kisgyermekes keresztyén családok életében*, 129-131.

Felhasznált irodalom

- BARTHA, Tibor (szerk.): *Keresztyén Bibliai Lexikon*, Kálvin Kiadó, Budapest, 1993.
- BOLYKI, János: János evangéliuma, in: PECSUK, Ottó (szerk.): *Bibliaismereti kézikönyv*, Kálvin Kiadó, Budapest, 2004, 499-530.
- DÓSA, Zoltán *A gyermeki világnézet metafizikai vonatkozásai és az ultrajelenségek magyarázata*, in: *Magiszter* 1. évf. 4. sz. 2003. tél, http://epa.niif.hu/03900/03976/00058/pdf/EPA03976_magiszter_2003_4_027-032.pdf
- FODORNÉ Nagy Sarolta: *A katechézis kommunikációs problémái*, Kálvin Kiadó, Budapest, 1996.
- GYÖKÖSSY, Endre: *János evangéliuma*, Örökségünk Kiadó Bt., 2022.
- KODÁCSY-SIMON, Eszter – SZABÓNÉ LÁSZLÓ, Lilla: *Kisgyermek a családban*, in: Siba Balázs – Szabóné László Lilla – Pángyánszky Ágnes (szerk.): *Együtt a hit útján – Gyülekezetpedagógiai kézikönyv*, Kálvin Kiadó, Budapest, 2019, 87-114.
- KOCSIS, Imre: *Lukács evangéliuma*, Szent István Társulat, Budapest, 1995.
- KOVÁCS Barbara Luca – MÁTRAI Marianna: *Óvodáskorú gyermekek katekézise a gyülekezetben és az óvodákban*, in: Siba Balázs – Szabóné László Lilla – Pángyánszky Ágnes (szerk.): *Együtt a hit útján – Gyülekezetpedagógiai kézikönyv*, Kálvin Kiadó, Budapest, 2019, 116-146.
- SCHWEITZER, Friedrich: *Vallás és életút – Vallási fejlődés és keresztyén nevelés gyermek- és ifjúkorban*, Kálvin Kiadó, Budapest, 1999.
- SZABÓ, Csaba: *Lukács evangéliuma*, in: PECSUK, Ottó (szerk.): *Bibliaismereti kézikönyv*, Kálvin Kiadó, Budapest, 2004, 486-498.
- SZABÓNÉ László Lilla: *A gyermekteológia vizsgálata a kisgyermekes keresztyén családok életében - PhD értekezés*, Károli Gáspár Református Egyetem Hittudományi Doktori Iskola, Budapest, 2015, http://corvina.kre.hu:8080/phd/Szabone_Laszlo_Lilla_Gyermekteologia.pdf
- THEISSEN, Gerd – MERZ, Anette: *Der historische Jesus*, Vandenhoeck und Ruprecht, Göttingen 1997.
- VARGA, Zsigmond: *Újszövetségi görög-magyar szótár*, Református

III.
SZEMPONTOK ÉS FELADATOK
AZ ÖTEZER EMBER MEGVENDÉGELÉSE TÖRTÉNETÉNEK
FELDOLGOZÁSÁHOZ

Valláspedagógiai kapcsolódás a témához:

Az 5000 ember megvendéglése történetének fókuszja: Jézus szeret minket, ismeri szükségleteinket és gondoskodni akar rólunk. A kisgyermek világához a következő pontokon kapcsolódhatunk a történettel:

A bibliai csodák üzenete: Jézus mindennél hatalmasabb és segít minket

A csodás történetek, a természetfeletti események elfogadása nem okoz gondot a kisgyermeknek. Azt, hogy különös dolgok történjenek, egyáltalán nem tartja lehetetlennek. Fontos azonban, hogy mi ne varázslóként, mágusként mutassuk be Jézust. Ő nem egy mesehős, hanem Isten Fia. Jézus soha nem az emberek elkápráztatására tett csodát, hanem a segítségnyújtás és isteni erejének felmutatása volt a célja. Hangsúlyozzuk Jézus segítő szándékát, és azt, hogy Ő és az Ő szeretete a legnagyobb csoda. Az istenkép formálódásához, árnyalásához járulunk hozzá, ha Jézust, Aki mindent megtehet, szeretetből cselekvő Istenként mutatjuk be. Fontos az is, hogy kifejezzük, olyan Istenként tiszteljük Őt, Akit nem mi irányítunk kívánságainkkal, mégis bízhatunk abban, hogy Ő mindig a javunkra cselekszik. Nem minden kívánságunkat teljesíti, de tudja, mire van szükségünk – ahogyan a jó szülő is gondolkodik és cselekszik. Ez a gondolat eltávolít egy automatikusan segítő, „őhajainkra ugró” istenképtől. Segíthet megmenteni a gyermeket a csalódásoktól, egy olyan hatalomból való kiábrándulástól, aki hihetetlen, szemfényvesztő dolgokat tett egykor, de manapság nem nyer bizonyítást ez az ereje.

Szükségletek, gondoskodás, asztalközösség, étkezési imádság

Amikor a gyermek átéli, hogy szükségletei kielégítésében segítséget kap, biztonságban érzi magát. Az Isten jelenlétéről, gondoskodásáról szóló bátorítás személyes erőforrássá válhat számára.

A Szentírásban az asztalközösség és a vendéglátás a teljes elfogadásnak, a közösségvállalásnak a jele volt. A közös étkezés átélése és az étkezési imádság a gyermek számára is fontos elemek a közösséghez való tartozás és hitének fejlődése útján. Az étkezések és az énekelt, vagy szóban elmondott áldás olyan rendszeres, ismétlődő alkalmak, amelyek a hitgyakorlat rítusainak első és alapvető megtapasztalásai lehetnek. A rítusok teret adnak az ismétlésnek, és elsajátíthatóvá teszik, formába öntik mindazt, amit hiszünk. A vallásos szocializáció a rítusok segítségével zajlik a családban, a gyülekezetben vagy egy egyházi óvoda közösségében. Az észlelhető tapasztalatok már a kezdetektől formálják a gyermek hozzáállását az emberi kapcsolatokhoz, az élet örömteli és szomorú eseményeihez, ezzel megalapozva hitbeli növekedését is.

Ahogy Jézus elsősorban saját példáján keresztül tanított imádkozni, a pedagógus is a saját imádságával nevel a legtöbbet. A gyermekek szüleikkel vagy nevelőikkel együtt imádkozva meglátják, hogy számukra fontos emberek helyet adnak Istennek az életükben. Csak így, a mindennapok tapasztalataival alakul ki az a hitük, hogy az imádság fontos, és az ő életükben is ajándék az Istennel töltött idő.

Segítőkézség – saját dolgok megosztása

Az óvodás gyermek jól kapcsolódhat a történet gyermek szereplőjéhez, akit János evangéliuma említ. A gyermek Andrással, a tanítvánnyal együtt jön Jézushoz, és az ő csekély „uzsonnájából” lesz mindenki számára elegendő étel. Bár a kisgyermek gondolkodása énközpontú, az óvodába bekerülve egyre inkább alkalmazkodnia kell a gyermekekhez, a felnőttek elvárásaihoz, a közösség szabályaihoz. Ahhoz, hogy a szociális készségek megfelelően fejlődjenek, biztonságos korlátokat felállító családi és közösségi nevelésre van szükség. Mind a gyermeket kiszolgáló készenlét, mind az elhanyagolás gátolja, hogy a gyermek elfogadja társait és az együttélés szabályait, s bizalommal, együttérzéssel tekintsen a kívüllagra. A Jézus gondoskodásáról, figyelmes segítségéről szóló történet megismerése, átélése jó azonosulási lehetőség, kapcsolatai formálódásában tovább segítő minta a kisgyermek számára.

A fejlesztés területeinek lehetősége a feladatok mentén:

A viszonyulások, hit, az emóciók (érzelmi intelligencia): 2., 3., 10., 11., 13., 16., 15., 21.

A kognitív területet dominánsan a következő feladatokkal lehet fejleszteni: 1., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 12., 14., 15., 17., 18., 20., 22., 23., 24., 25., 26., 27., 28., 29., 30.

Az akarati, motivációs funkciók fejlesztését elősegíthetik: 4., 15., 21. feladatok.

FELADAT CÍME ÉS BIBLIAI IGEHELY: ÖTEZER EMBER MEGVENDÉGELÉSE – JÁNOS 6,1–13

SOR-SZÁM	FELADAT	AZ RPI DIGITÁLIS FELADATBANKJÁBAN MEGHATÁROZOTT FELADAT-TÍPUS ÉS NEHEZSÉGI FOK	KÉRDÉSEK A FELADATHOZ KAPCSOLÓDÓ BESZÉLGETÉSHEZ	TEOLÓGIAI MÖNDANIVALÓ, BÁTORTÓ ÜZENET
1.	Sok ember jött Jézushoz a tó partjáról egy szép tisztásra. Szerettek volna a közelében lenni. Vezesd Jézushoz az embereket!	Labirintus könnyű	<ul style="list-style-type: none"> - Hogyan készültök arra, amikor kedves ismerőseket látogattok meg? Mesélj róla! - Vajon miről beszélgetnek a Jézushoz igyekező emberek? 	A Jézust kereső emberek vágnak a Jézussal való találkozáshoz, aki megszánja őket és törődik velük. Bátorító üzenet: Jézus mindig szívesen odafigyel rád!
2.	Eltelt az idő és az emberek megéheztek. Te mit szeretsz enni? Válaszd ki! Karikázd be!	Mi a válasz? képes könnyű	<ul style="list-style-type: none"> - Mondd el, milyen ételeket szeretsz! - Melyik ételnek az elkészítésében segítettél már? 	Isten gondoskodik alapvető szükségleteink betöltéséről. Bátorító üzenet: Isten segít, hogy mindig legyen mit innod és enned!
3.	Nekünk is szükségünk van arra, hogy segítséget kapjunk, amikor megéhezünk. Kik gondoskodnak arról, hogy legyen mit enned? Karikázd be!	Mi a válasz? képes átlagos	<ul style="list-style-type: none"> - Mondd el, kik dolgoznak azért, hogy kenyeret és péksüteményt együnk! - Kinek köszönheted meg, hogy van mit enned reggelire, ebédre és vacsorára? 	Isten gondoskodik arról alapvető szükségleteink betöltéséről. Bátorító üzenet: Isten segít, hogy mindig legyen mit innod és enned!
4.	Egy kigyerek elindult Andrással, a tanítvánnyal együtt Jézushoz. Egy kosárban vitte az ennivalóját. Keresd meg és színezd ki a Jézushoz igyekező kisleányt!	Irányított színezés nehéz	<ul style="list-style-type: none"> - Mire gondolhatott a kisleány, amikor Jézushoz vitte az ennivalóját? - Kik azok, akik örültek annak, hogy adtál nekik a saját finomságaidból? 	A kisleány odaadta saját ételét Jézusnak, mások javára. Bátorító üzenet: A te segítségednek is örülnek a társaid!
5.	Az egyik tanítvány, András odavezette Jézushoz a kisleányt, akinél volt kenyér és hal. Jelöld be az útleányt!	Labirintus könnyű	<ul style="list-style-type: none"> - Te mit tehetsz, ha észreveszed, hogy társaid közül valakinek segítségre van szüksége az udvaron vagy a csoportszobában? 	A kisleány odaadta saját ételét Jézusnak, mások javára. Bátorító üzenet: A te segítségednek is örülnek a társaid!

6.	A kisleány átadta Jézusnak az élelmét: öt kenyert és két halat. Keress meg az 5 különbséget a két kép között!	Mi a különbség? könnyű Irányított színezés átlagos		
7.	A kisleány odaadta a saját élelmét Jézusnak, hogy ő ossza szét azt. Mit adott oda Jézusnak a kisleány? Kösd össze a vonalakat!			
8.	A kisleány odaadta a saját élelmét Jézusnak, hogy ő ossza szét azt. Színezz ki annyi kenyeret és annyi halat, amennyit hozott a kisleány!	Mi a válasz? Színezz! nehéz		A kisleány odaadta saját élelmét Jézusnak, mások javára. Bátorító üzenet: A te segítségednek is örülnek a társaid! A te segítségedre is szükség van.
9.	A kisleány odaadta a saját élelmét Jézusnak, hogy ő ossza szét azt. Keress meg és karikázd be a 4 különbséget a két kép között!	Mi a különbség? átlagos		
10.	Azzal az ennivallóval, amit a kisleány átadott, Jézus segítette az embereket. Te hogyan segíthetsz a társaidnak? Mit tudsz tenni a többiekért? Karikázd be azt, amelyiket már kipróbáltad! Színezd ki azt, amelyiket szeretnéd megtenni!	Mi a válasz? képes nehéz		
11.	Jézus átvette az ennivallót a kisleánytól és megköszönte Istennek imádságban. Színezd ki a képen az ennivallót, amiért Jézus hálát adott!	Mi a válasz? képes Színezz! átlagos		Jézus Istennek köszönte meg az ételt és az ő áldását kérte arra. Bátorító üzenet: Jó érzés Istennek megköszönni, amit kapunk. Te is kezdheted imával az evést!

12.	A gyerekek imádsággal kezdik az étkezést. Istennek köszönik meg az ennivalót. Keressd meg és karikázd be az 5 különbséget a két kép között!	Mi a különbség? átlagos	<ul style="list-style-type: none"> - Te kikkel szoktál egy asztalnál enni? - Kinek szoktad megköszönni az ételt, amit kapsz? - Hogyan szoktál imádkozni étkezés előtt és után? 	Jézus Istennek köszönte meg az ételt és az Ő áldását kérte arra. Bátorító üzenet: Jó érzés Istennek megköszönni, amit kapunk. Te is elkezdheted és befejezheted az étkezést imáival!
13.	Jézus átvette az ennivalót a kisfiútól és megköszönte Istennek imádságban. Mi is imádsággal kezdjük az étkezést. Beszélgessetek a képekről!	Mi a válasz? képes átlagos		
14.	Nagyon jó érzés együtt enni a családukkal. Isten segít, hogy legyen mit ennünk, és ezt megköszönjük neki imádságban. Mondd el, milyen különbségeket találsz a két kép között!	Mi a különbség? nehéz	<ul style="list-style-type: none"> - Mikor szoktál együtt enni a nagyszüleiddel? - Mit esztek, amikor ünnepeltek? - Miről szoktatok beszélgetni az ünnepi asztalnál? - Milyen imádságot mondasz étkezés előtt és után? 	Jézus Istennek köszönte meg az ételt és az Ő áldását kérte arra. Bátorító üzenet: Jó érzés Istennek megköszönni, amit kapunk. A te családod is elkezdheti és befejezheti az étkezést imáival!
15.	Nagyon jó érzés együtt enni a családukkal. Isten segít, hogy legyen mit ennünk, és ezt megköszönjük neki imádságban. Beszélgessetek a képről!	Mi a válasz? képes átlagos	<ul style="list-style-type: none"> - Kik azok, akikkel együtt étkezel otthon? - Mikor szoktatok ünnepi asztalhoz ülni? - Hogyan köszönheted meg a családoddal Istennek az ennivalót? 	Jézus Istennek köszönte meg az ételt és az Ő áldását kérte arra. Bátorító üzenet: Jó érzés Istennek megköszönni, amit kapunk. A te családod is elkezdheti és befejezheti az étkezést imáival!
16.	Csoda történt! Jézus a tanítványoknak adta át a kenyeret és a halat, ők elvitték az emberekhez – és mindenkinek jutott belőle elég! Rajzolj örvendő arcot a tanítványoknak!	Irányított színezés átlagos		
17.	Csoda történt! Jézus a tanítványoknak adta át a kenyeret és a halat, ők elvitték az emberekhez – és mindenkinek jutott belőle elég! Karikázd be, amit Jézus mellett látsz! Színezd ki, amit Jézus előtt látsz!	Mi a válasz? képes nehéz	<ul style="list-style-type: none"> - Te mit mondasz, ha nagyon elcsodálkozol valamin? - Meséld el, mi volt az, aminek nagyon örültél! - Vajon mit mondanak a tanítványok, amikor meglátnák a sok kenyeret és halat? 	Jézus csodát tett – gondoskodott mindenkinek elegendő élelemről. Bátorító üzenet: Jézus szeret téged és tud gondoskodni rólad a szüleid, övönénid, dajkanénid által!
18.	A tanítványok odavitték a sok kenyeret és halat az emberekhez. Vezesd a tanítványokat a sok kosárral az éhes emberekhez!	Labirintus könnyű		

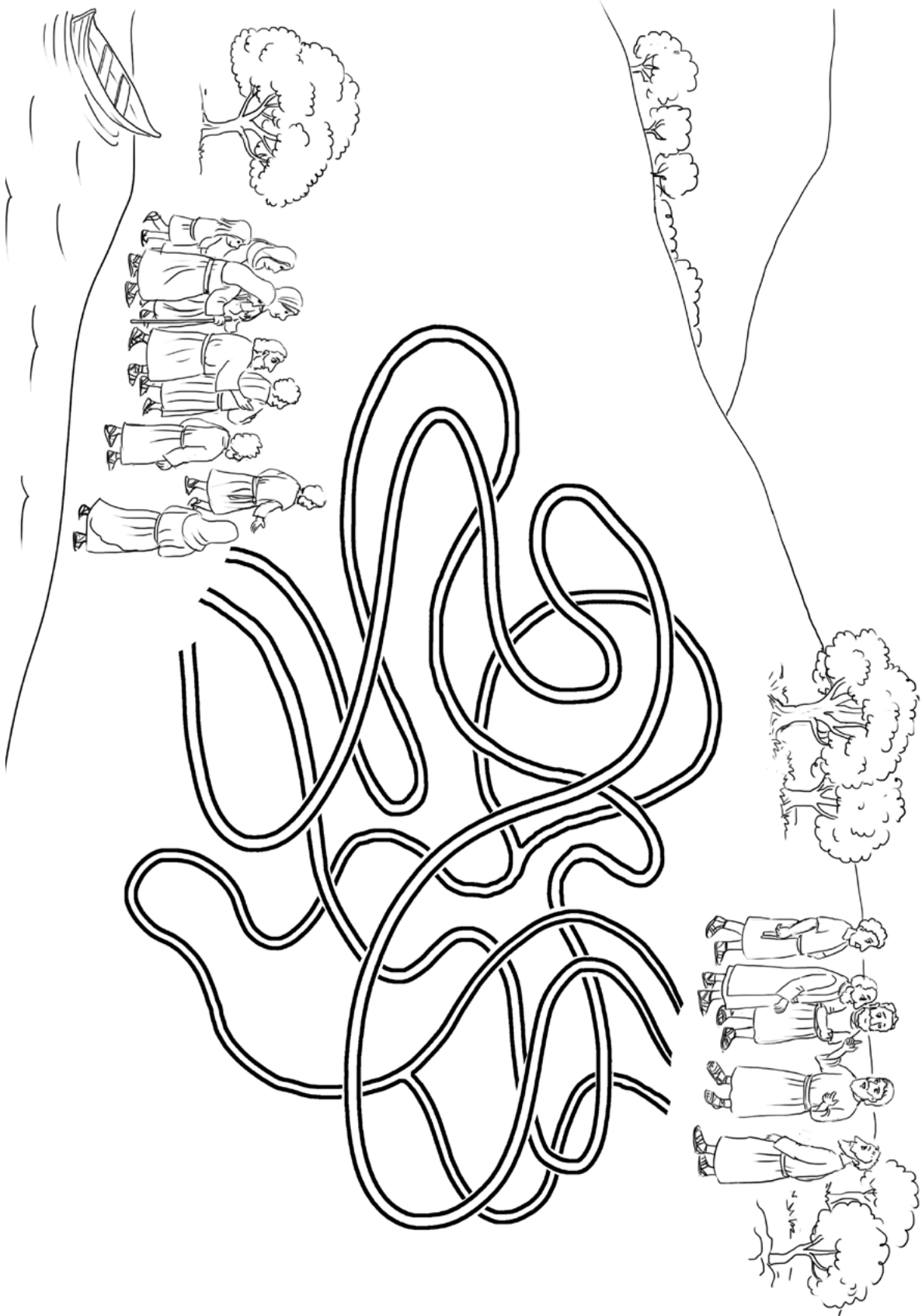
19.	A tanítványok odavitték a kenyeret és halat az emberekhez. Csodálkoztak, milyen sok lett a kevésből. Rajzold tele kenyerekkel és halakkal a lapot!	Rajzold! átlagos	- Te mit mondasz, ha nagyon elcsodálkozol valamin? - Meséld el, mi volt az, aminek nagyon örültél! - Előfordult már, hogy megdicsérték, mert sokat segítettél? Milyen érzés volt?	Jézus csodát tett – gondoskodott mindenkinék elegendő élelemről. Bátorító üzenet: Jézus szeret téged és tud gondoskodni rólad! Jézus abban is segít, hogy a feladatodat elvégezd.
20.	Az emberek csoportokban ültek a mezőn. Elfogadták az enniválót és megették. Nagyon örültek a csodának. Keressd meg és színezd ki a gyerekeket és a kosarakat a képen!	Irányított színezés nehéz	- Te mit kaptál, aminek nagyon örültél? Meséld róla! - Szerinted miről beszélgetnek a képen lévő emberek?	Jézus csodát tett – gondoskodott mindenkinék elegendő élelemről. Bátorító üzenet: Jézus szeret téged és tud gondoskodni rólad! Jézus segít, hogy te is figyelmes legyél.
21.	Az emberek csoportokban ültek a mezőn. Elfogadták az enniválót és megették. Nagyon örültek a csodának. Beszélgessetek a képről!	Mi a válasz? képes átlagos	- Te mit kaptál, aminek nagyon örültél? Meséld róla! - Szerinted miről beszélgetnek a képen lévő emberek? - Szerinted miért van több kenyér egyik kosárban, mint a másikban?	Jézus csodát tett – gondoskodott mindenkinék elegendő élelemről. Bátorító üzenet: Jézus szeret téged és tud gondoskodni rólad! Jézus segít abban is, hogy jó megfigyelő legyél.
22.	Az emberek csoportokban ültek a mezőn. Elfogadták az enniválót és megették. Mindenki annyit ehett, amennyivel jóllakott. Nagyon örültek ennek a csodának. Melyik családnak van a legtöbb kenyere? Színezd ki az előtűk lévő kenyereket! Melyik családnak van legkevesebb kenyere? Karikázd be az ő kenyereiket!	Mi a válasz? képes nehéz	- Mondd el, szerinted mi az az étel és ital, amire minden nap szükséged van! - Kinek köszönöd meg, hogy van mit enned?	Jézus csodát tett – gondoskodott mindenkinék elegendő élelemről. Bátorító üzenet: Jézus szeret téged és tud gondoskodni rólad!
23.	Az emberek csoportokban ültek a mezőn. Elfogadták az enniválót és megették. Mindenki annyit ehett, amennyivel jóllakott. Nagyon örültek ennek a csodának. Karikázd be a kakukktójást minden sorban!	Rajzos kakukktójás könnyű	- Mit tehetünk, ha túl sok az enniválónk? - Te hogyan tudsz vigyázni az ételre?	Jézus csodát tett – gondoskodott mindenkinék elegendő élelemről. Bátorító üzenet: Jézus szeret téged és tud gondoskodni rólad!
24.	Amikor mindenki jóllakott, a maradékot is összegyűjtötték. Számold meg, hány kosár enniváló maradt! Karikázz be annyi kis kenyeret!	Mi a válasz? képes nehéz	- Mit tehetünk, ha túl sok az enniválónk? - Te hogyan tudsz vigyázni az ételre?	Jézus csodát tett – gondoskodott mindenkinék elegendő élelemről. Bátorító üzenet: Jézus szeret téged és tud gondoskodni rólad!
25.	Amikor mindenki jóllakott, a maradékot is összegyűjtötték. Még 12 tele kosár enniváló maradt! Keressd meg és tedd egymás mellé az egyforma kosarakat!	Keressd a páráját! átlagos		Jézus csodát tett – gondoskodott mindenkinék elegendő élelemről. Bátorító üzenet: Jézus szeret téged és tud gondoskodni rólad!

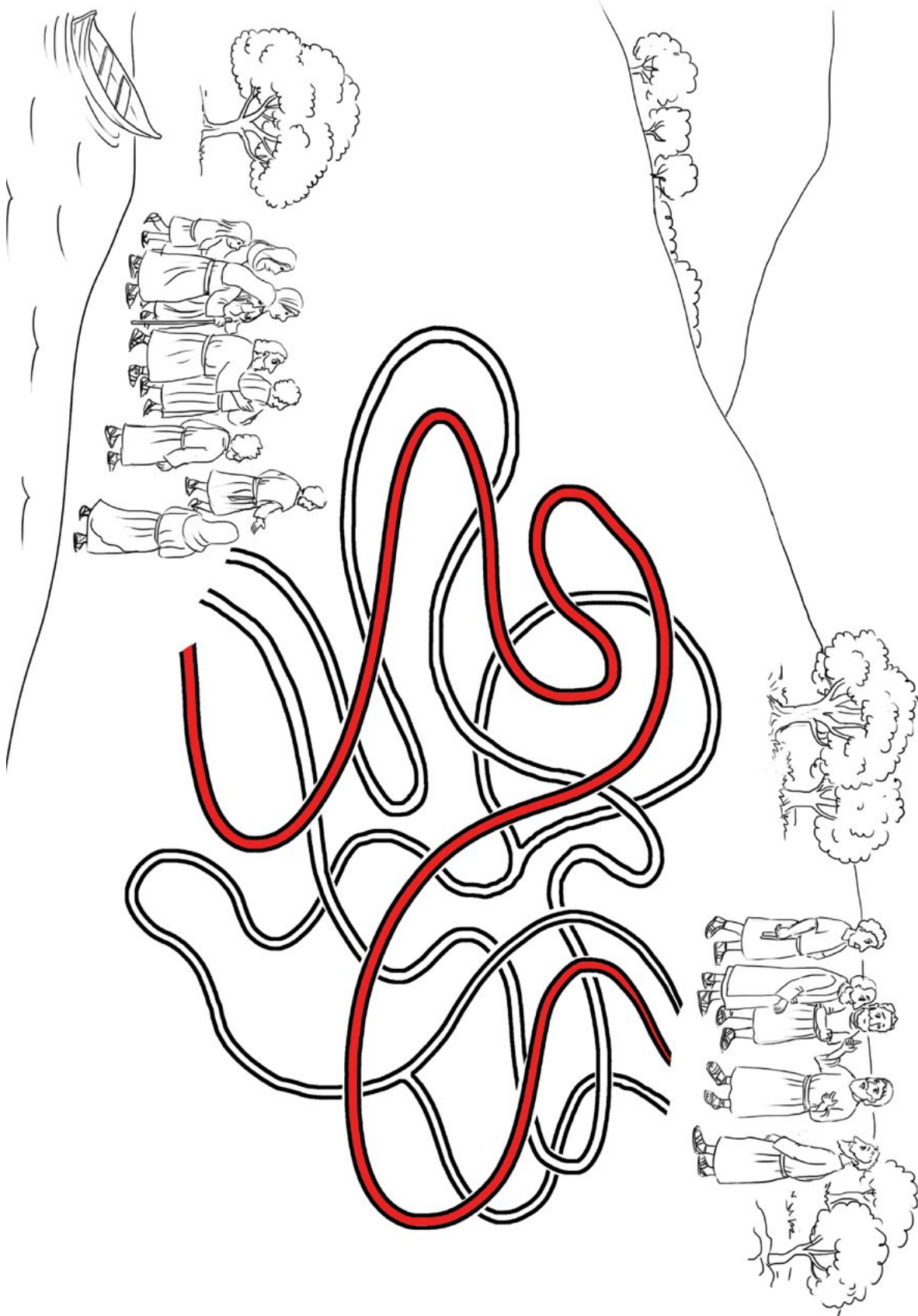
IV.
FELADATOK RAJZAI

Ötezer ember megvendégelése – 1. feladat
Vezesd Jézushoz az embereket!

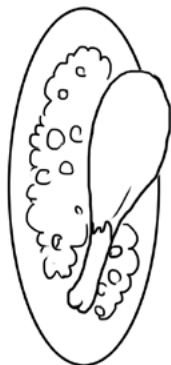
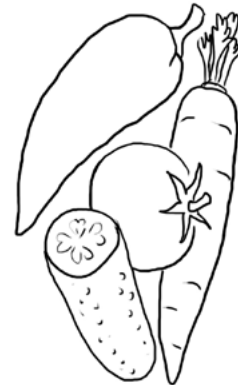
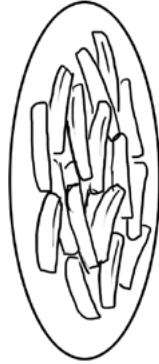

Ötezer ember megvendégelése – 1. feladat ■ megoldókulcs

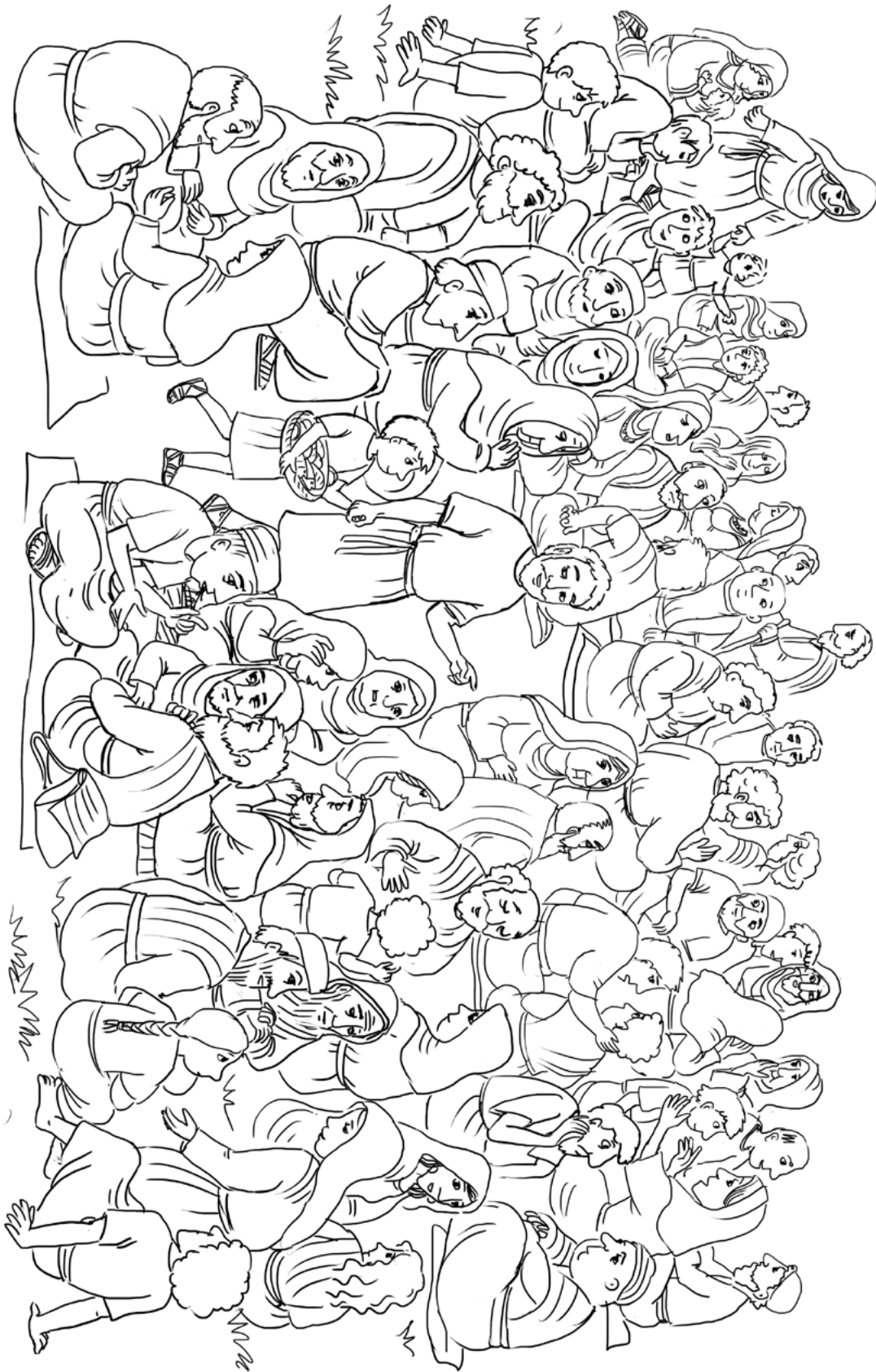
Ötezer ember megvendégelése – 2. feladat
Te mit szeretsz enni? Válaszd ki! Karikázd be!

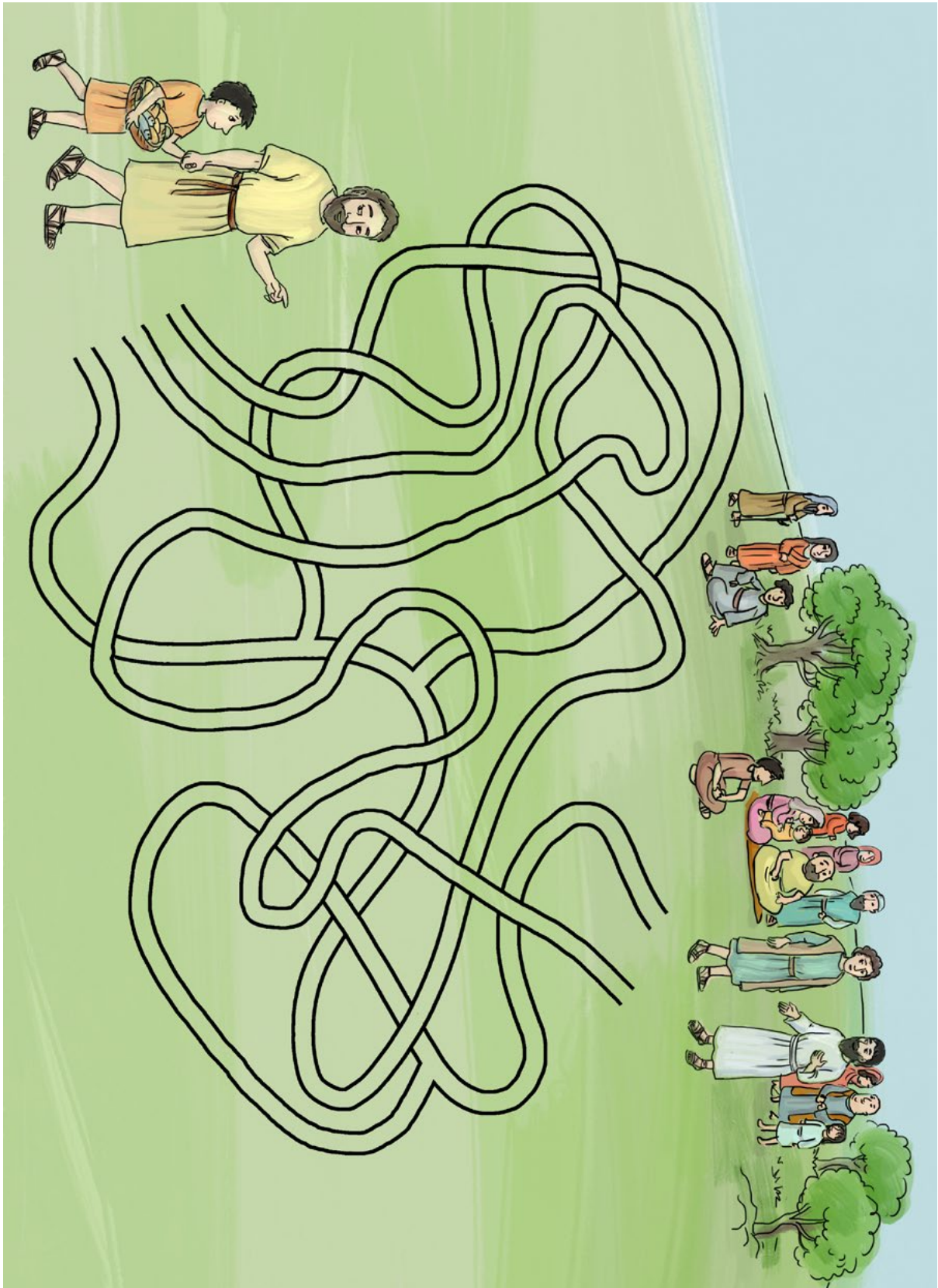
Ötezer ember megvendégelése – 3. feladat
Kik gondoskodnak arról, hogy legyen mit enned?
Karikázd be!

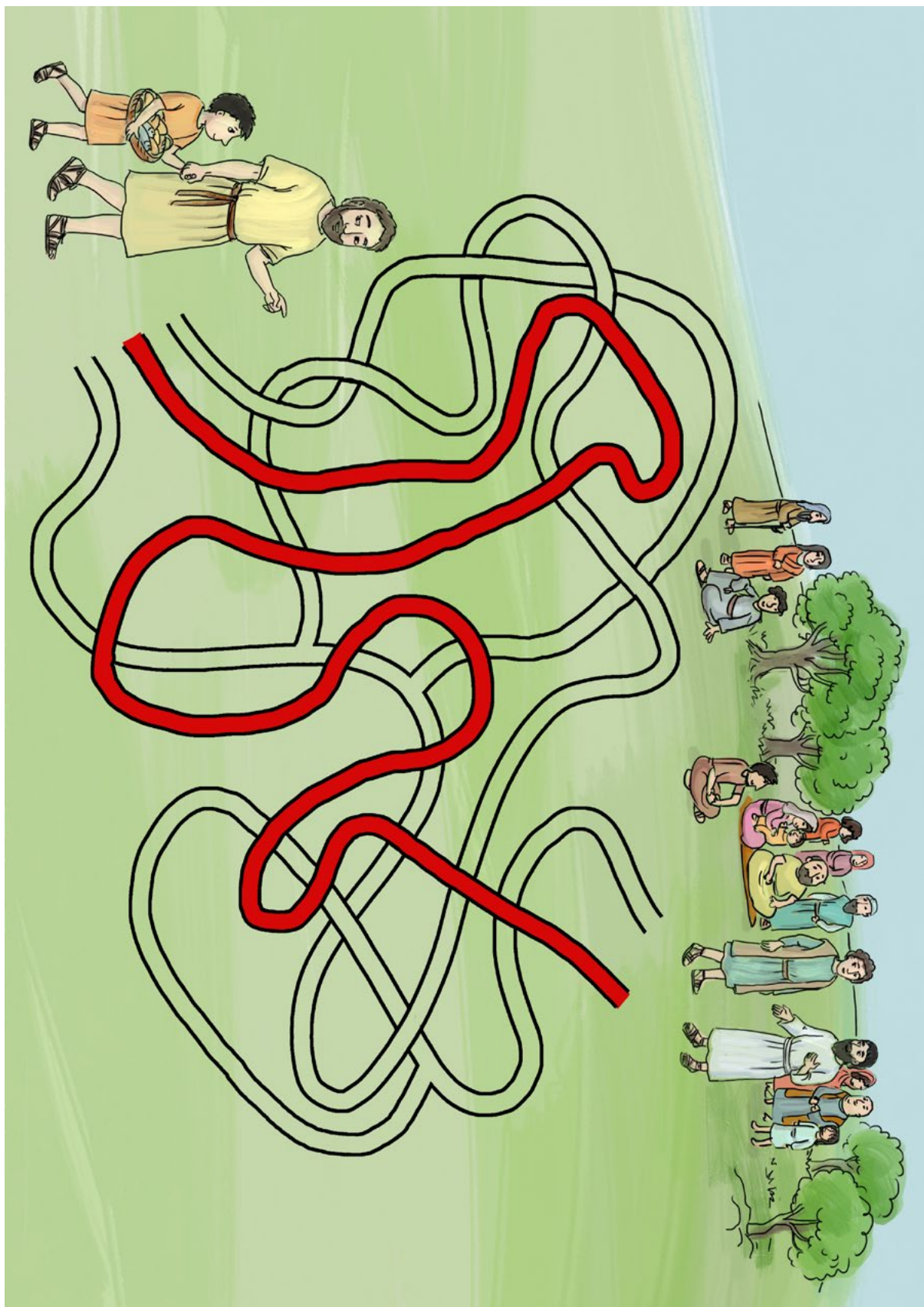
Ötezer ember megvendégelése – 4. feladat
Keresd meg és színezd ki a Jézushoz igyekező kisfiút!

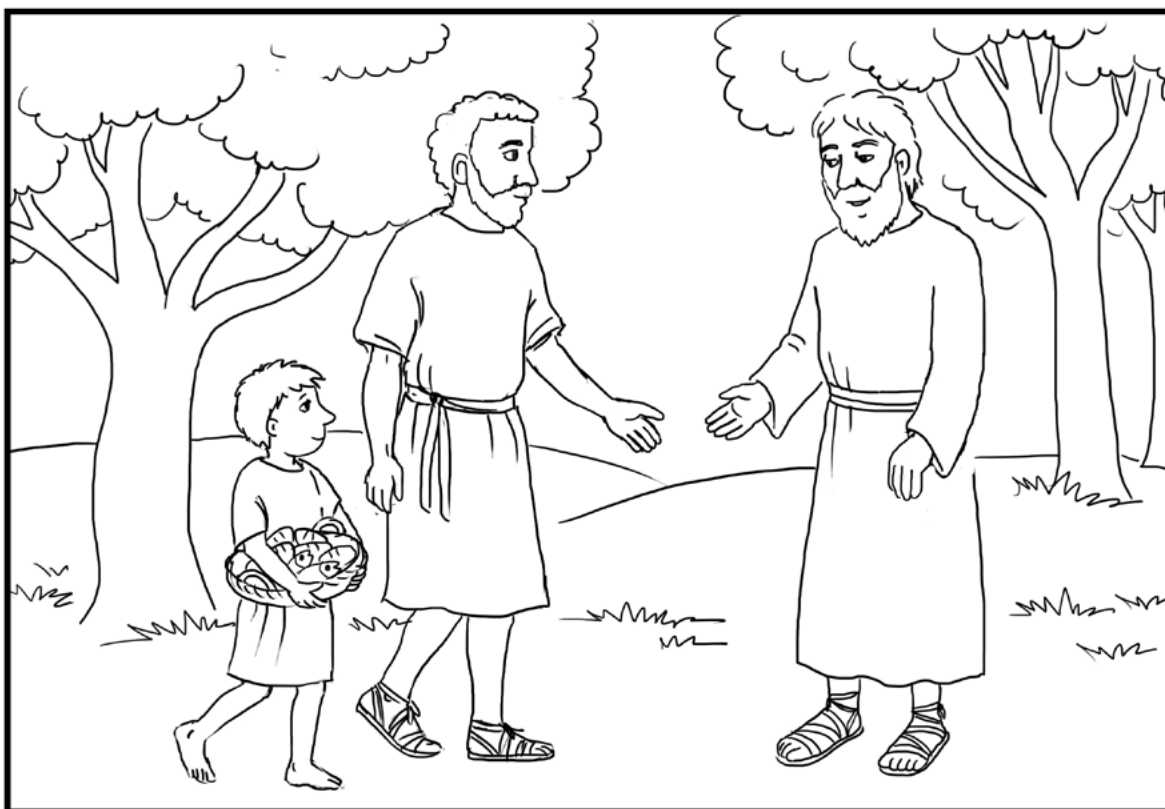
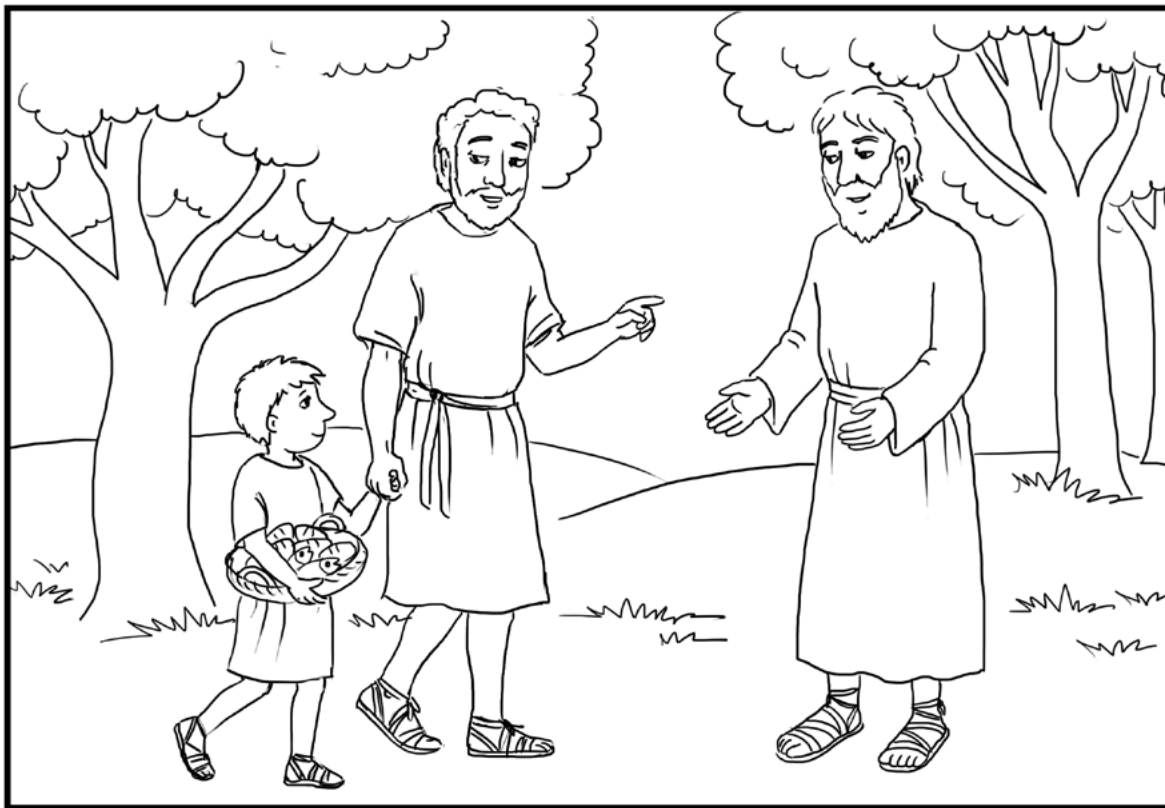
Ötezer ember megvendégelése – 5. feladat
Az egyik tanítvány, András odavezette Jézushoz a kislíút, akinél volt kenyér és hal.
Jelöld be az útjukat!

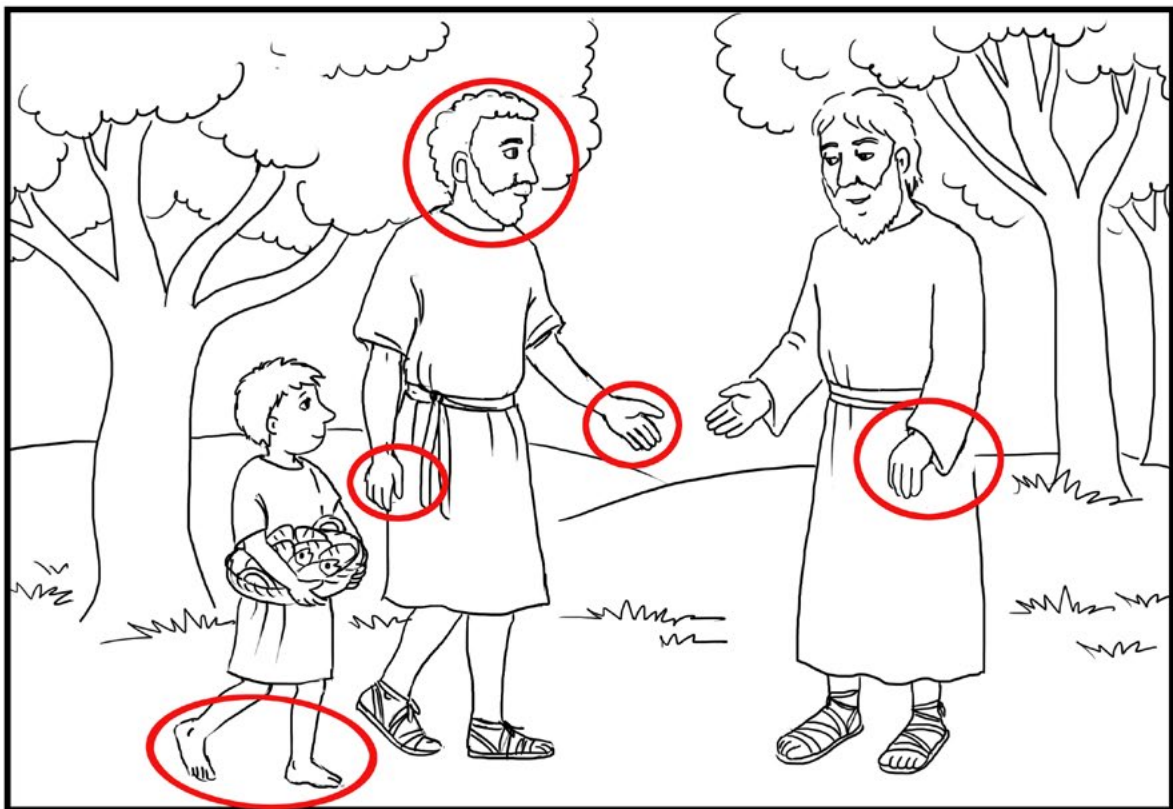
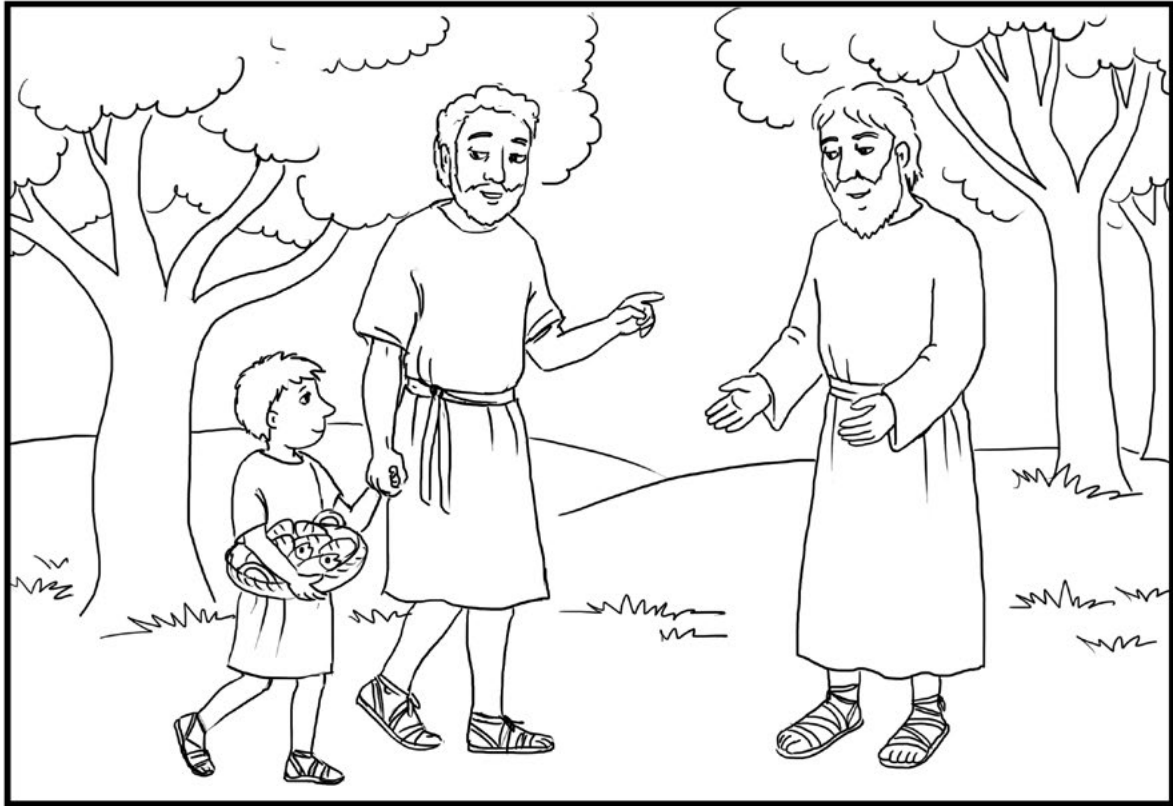
Öt ezer ember megvendégelése – 5. feladat ■ megoldókulcs

Ötezer ember megvendégelése – 6. feladat
Keress meg az 5 különbséget a két kép között!

Ötezer ember megvendégelése – 6. feladat ■ megoldókulcs

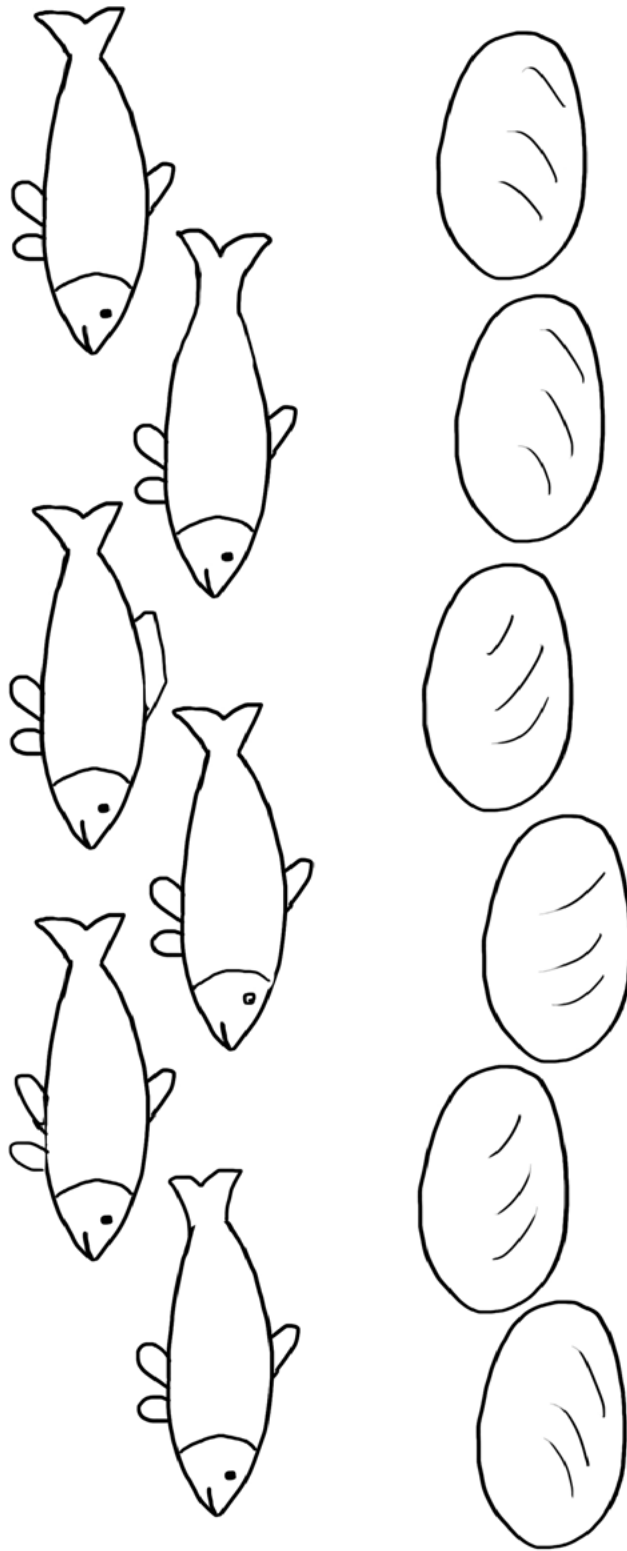

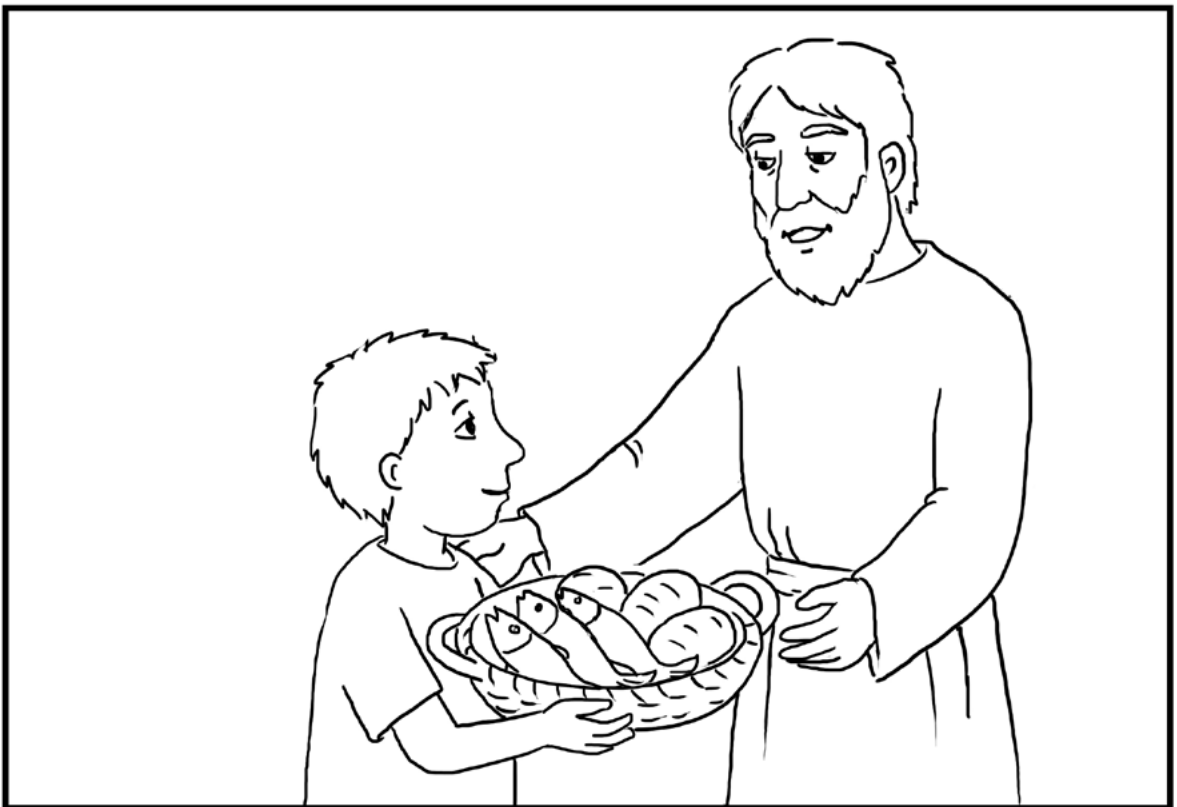
Ötezer ember megvendégelése – 7. feladat
Mit adott oda Jézusnak a kisleány?
Kösd össze a vonalakat!

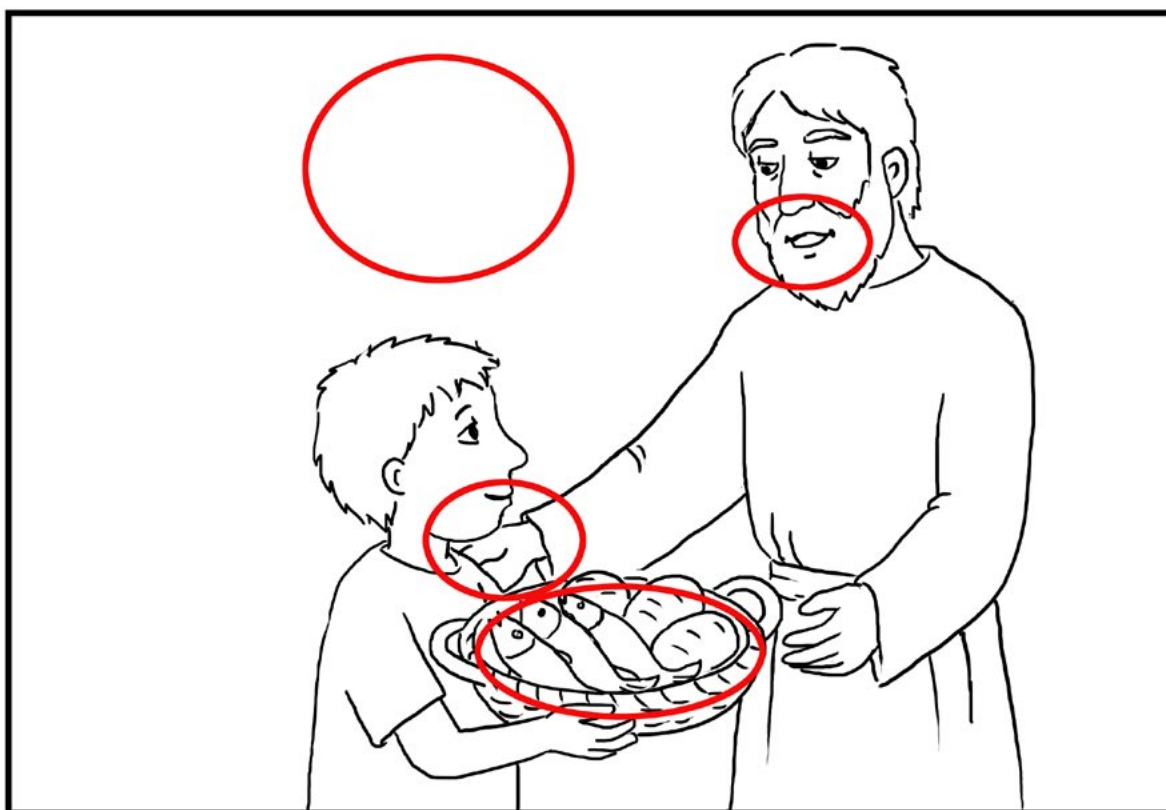
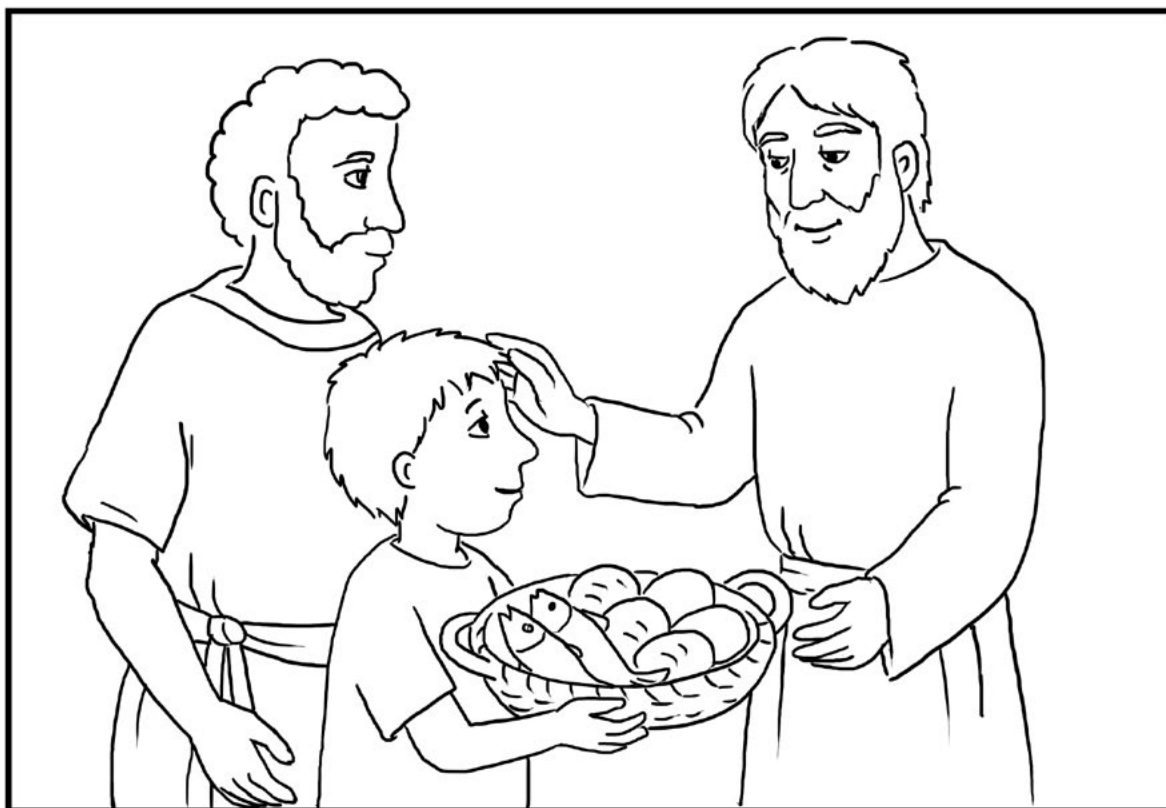
Ötezer ember megvendégelése – 8. feladat
Színezz ki annyi kenyeret és annyi halat, amennyit hozott a kisleány!

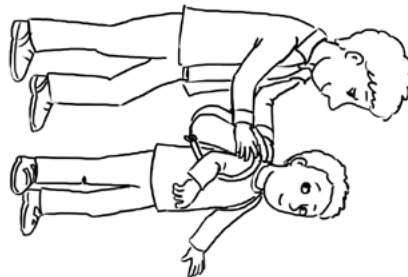
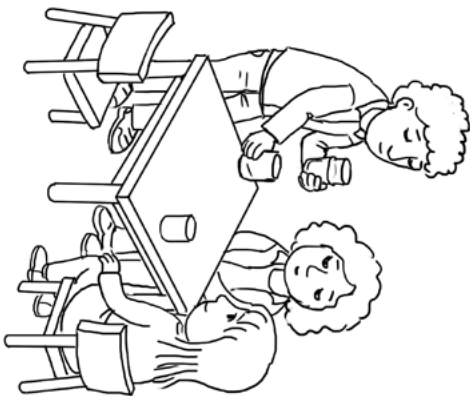
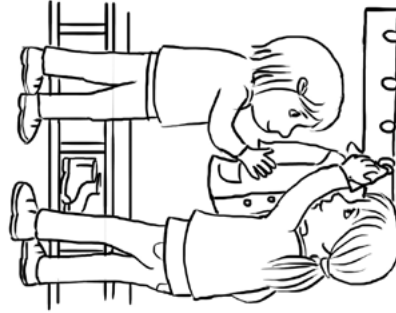
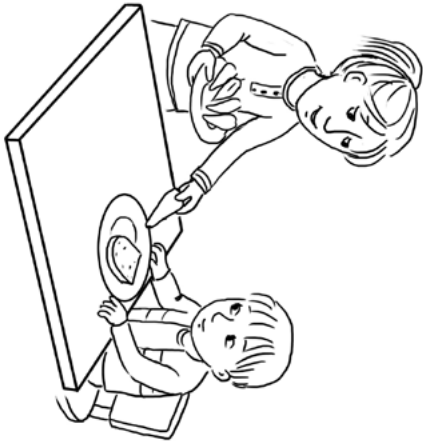
Öt ezer ember megvendégelése – 9. feladat
Keress meg és karikázd be a 4 különbséget a két kép között!

Ötezer ember megvendégelése – 9. feladat ■ megoldókulcs

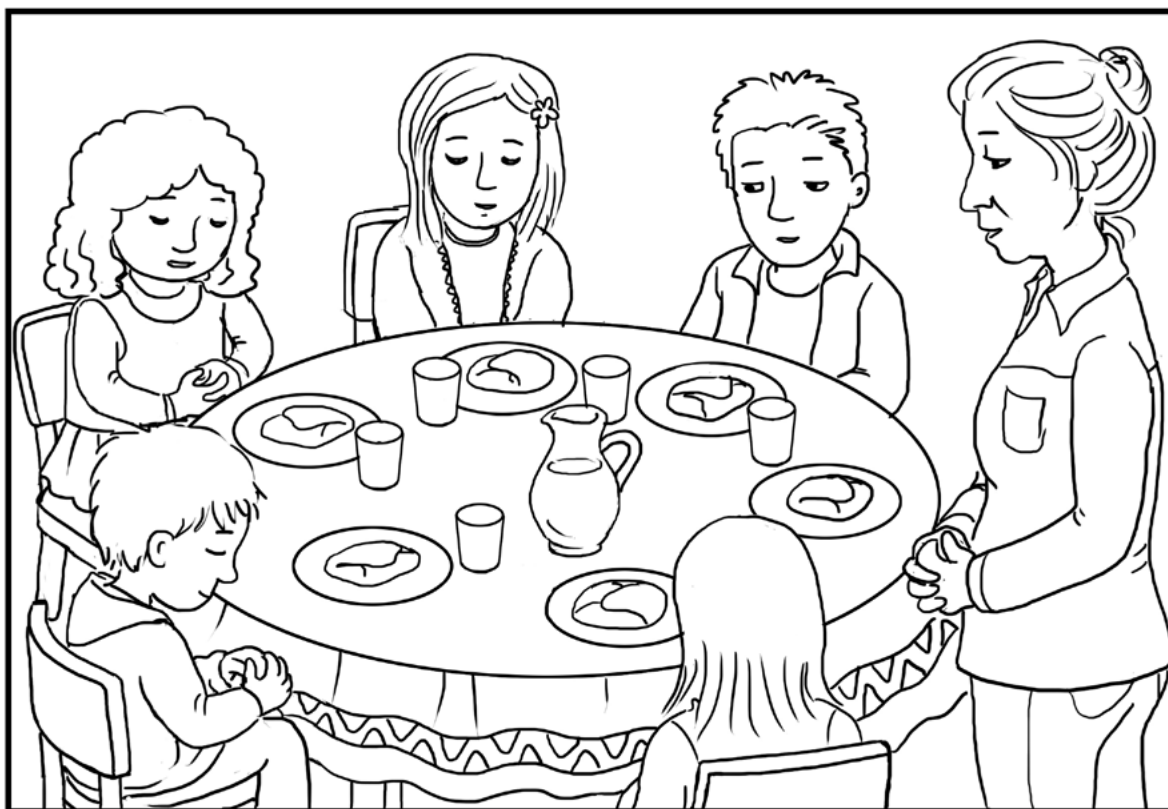
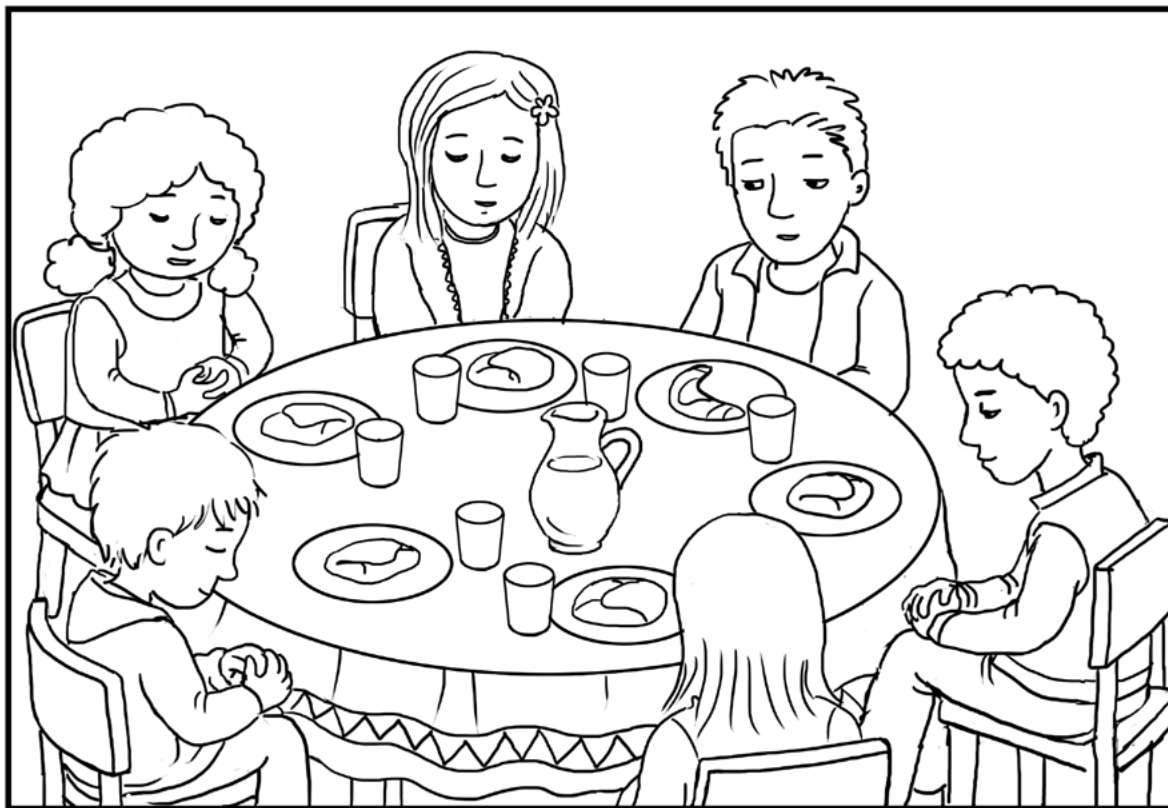
Ötezer ember megvendégelése – 10. feladat
Te hogyan segíthetsz a társaidnak? Mit tudsz tenni a többiekért?
Karikázd be azt, amelyiket már kipróbáltad! Színezd ki azt, amelyiket szeretnéd megtenni!

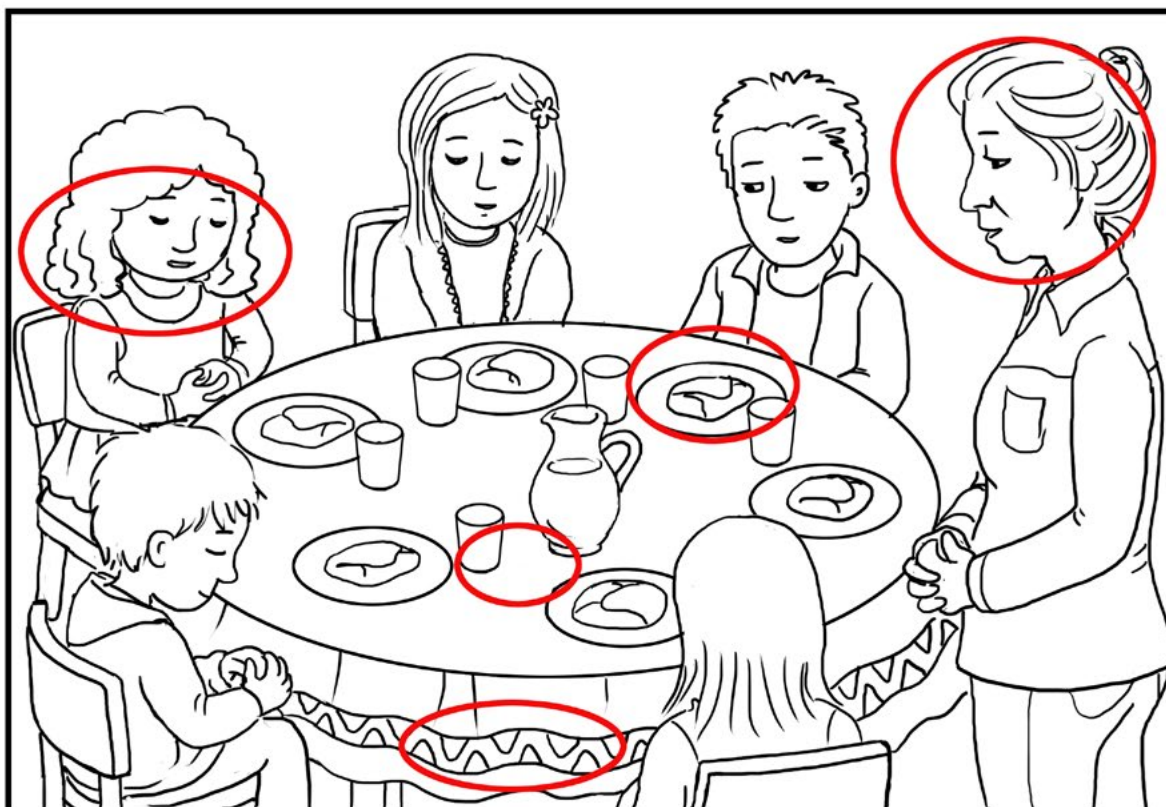
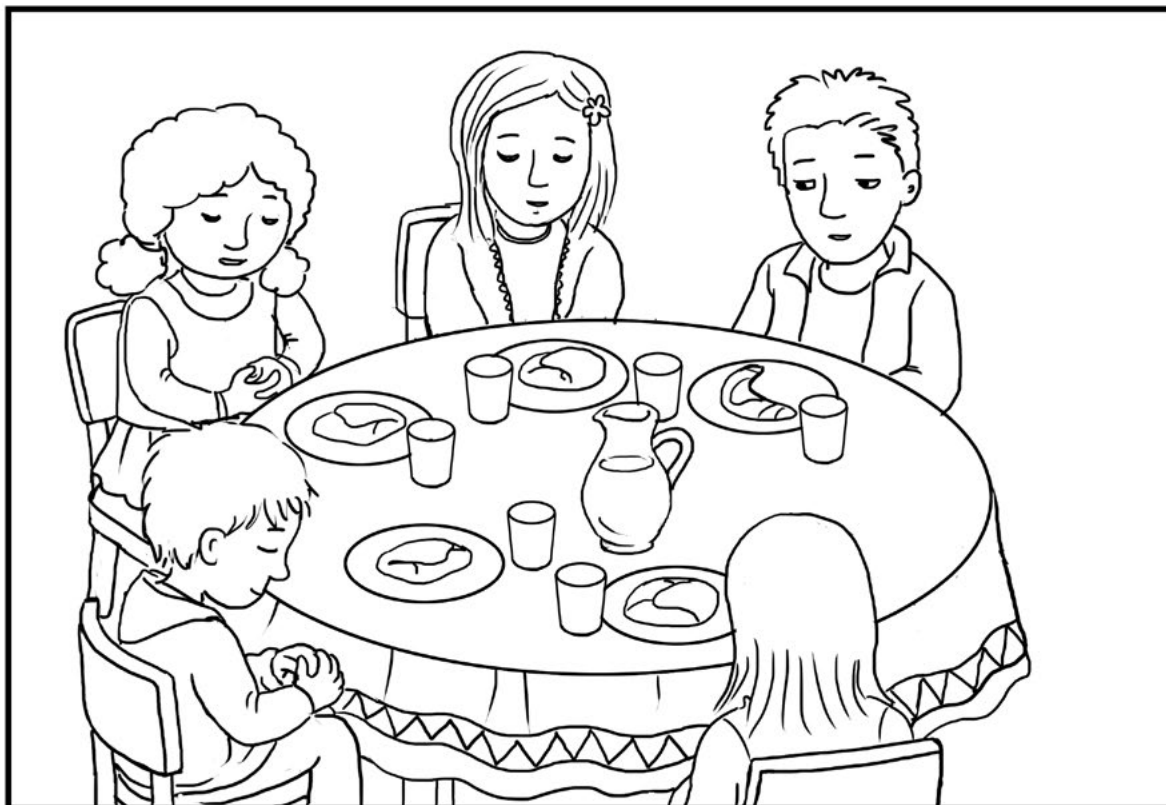
Ötezer ember megvendégelése – 11. feladat
Színezd ki a képen az ennivalót, amiért Jézus hálat adott!

Ötezer ember megvendégelése – 12. feladat
Keresd meg és karikázd be az 5 különbséget a két kép között!

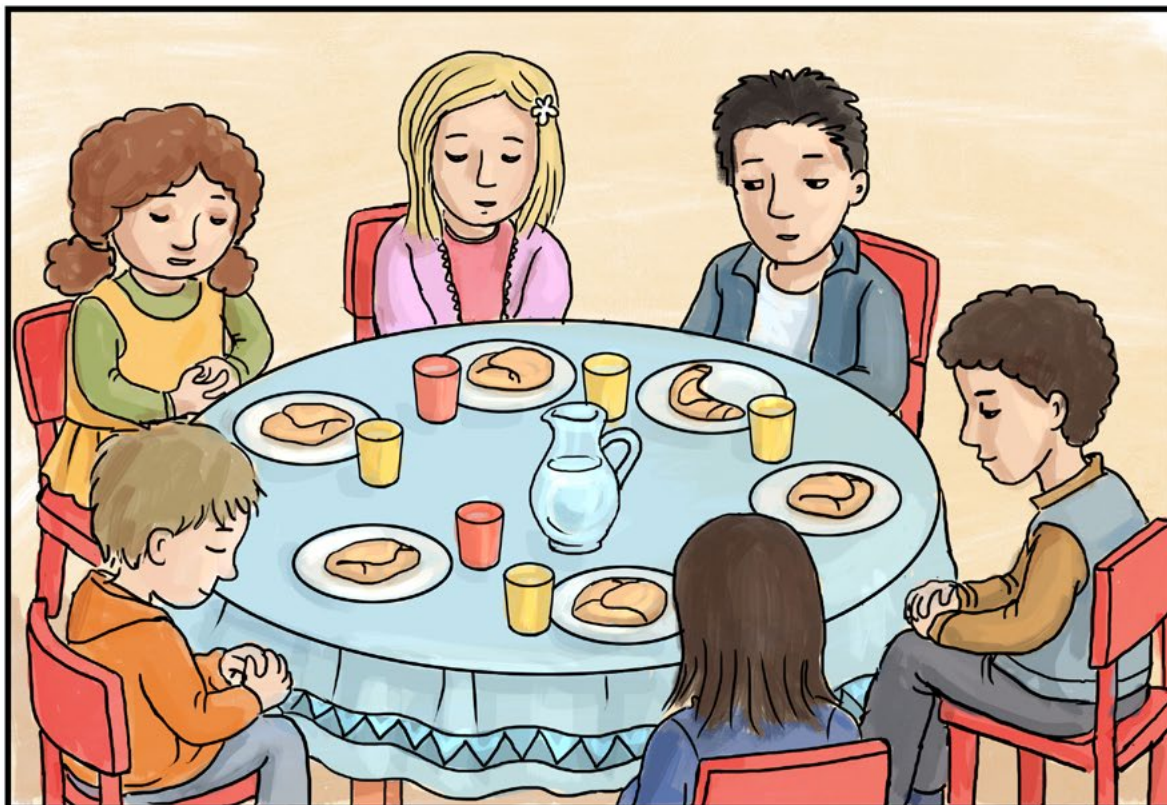

Ötezer ember megvendégelése – 12. feladat ■ megoldókulcs

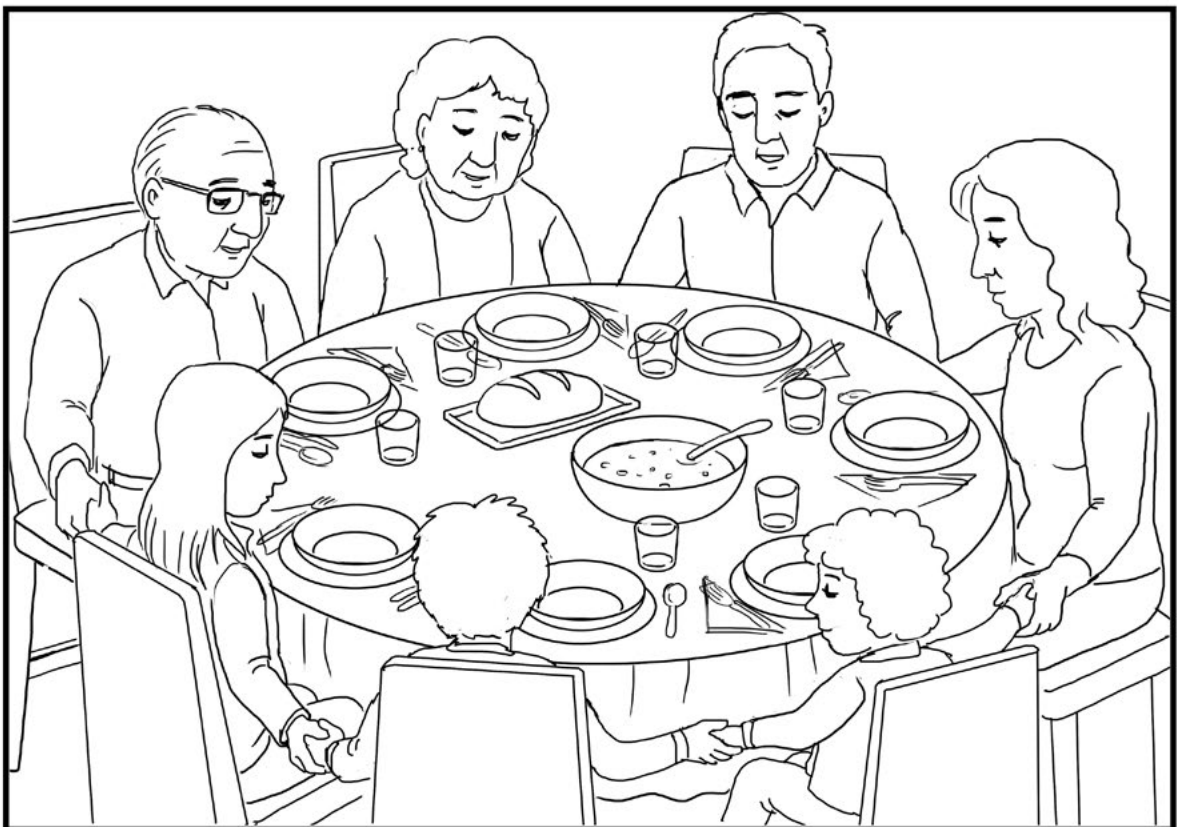

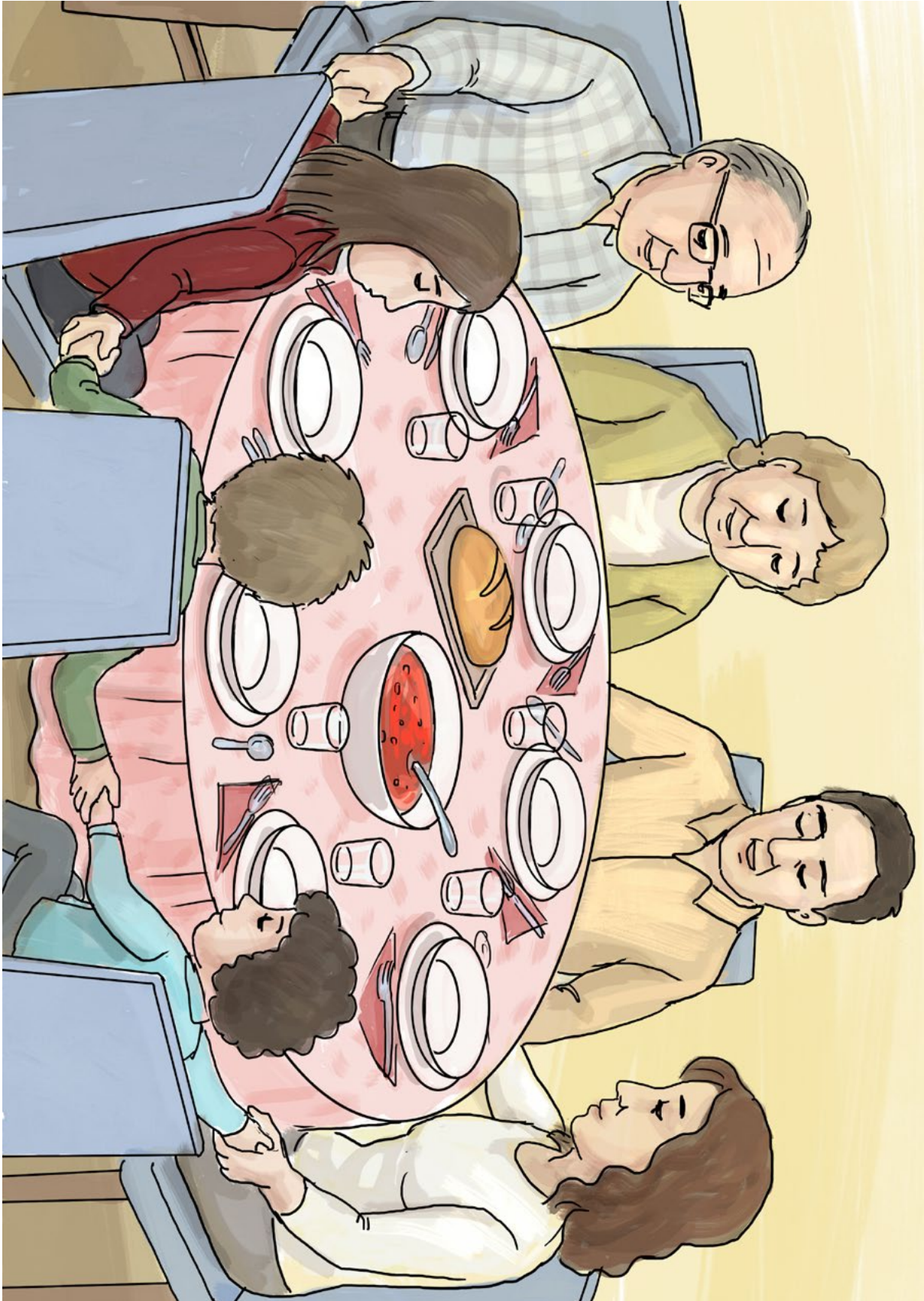
Ötezer ember megvendégelése – 13. feladat
Beszélgetsetek a képekről!

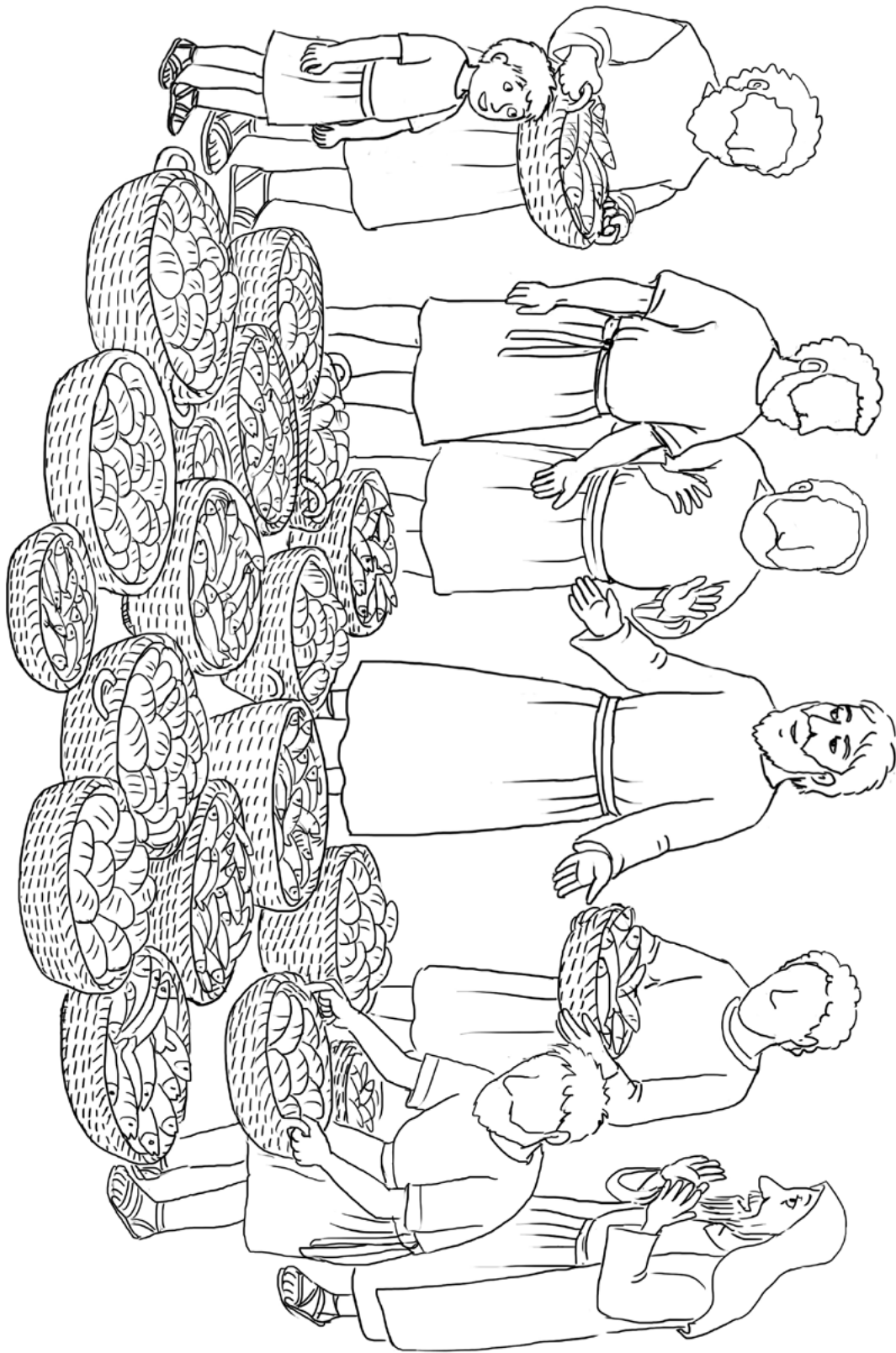
Ötezer ember megvendéglése – 14. feladat
Mondd el, milyen különbségeket találsz a két kép között!

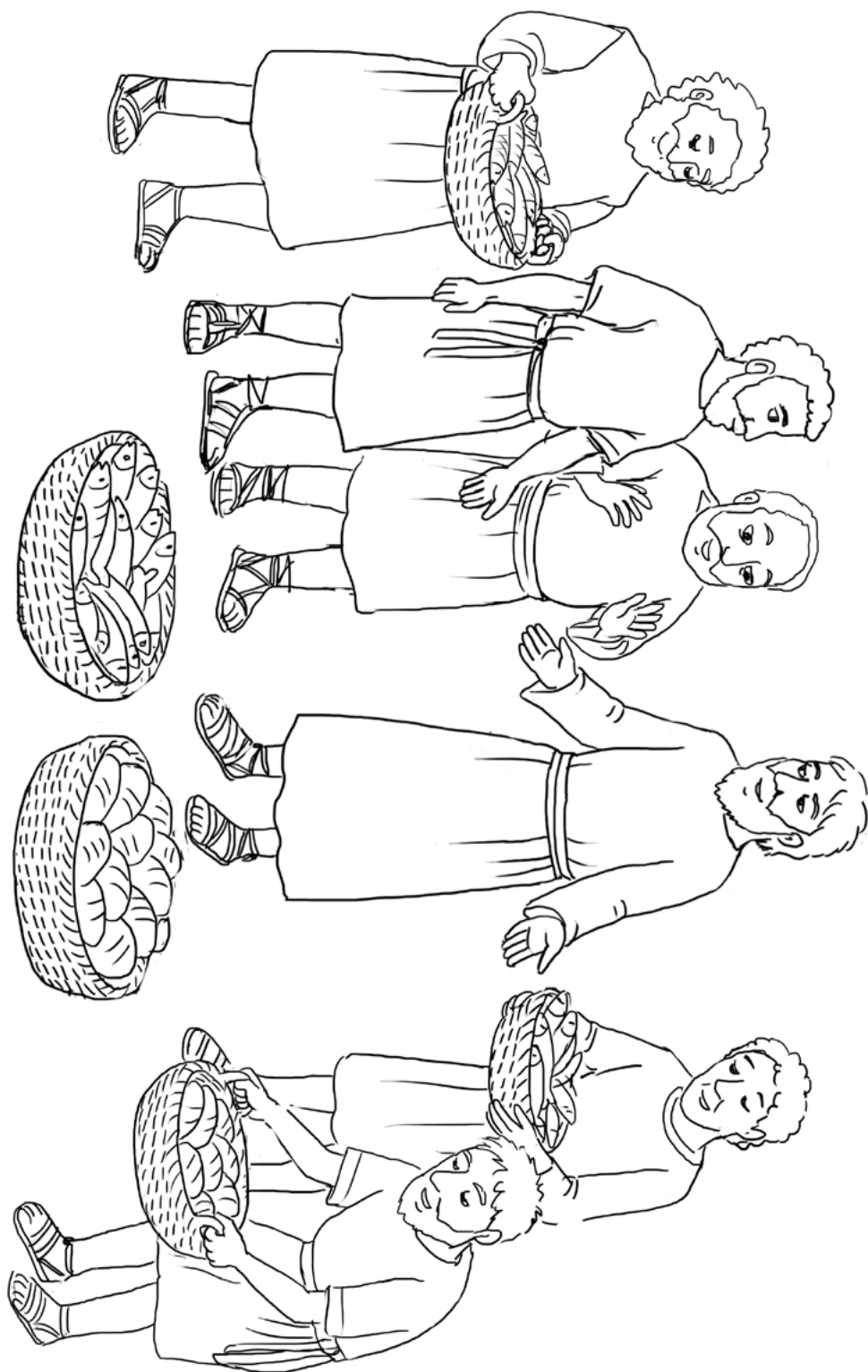
Ötezer ember megvendégelése – 15. feladat
Beszélgetsetek a képről!

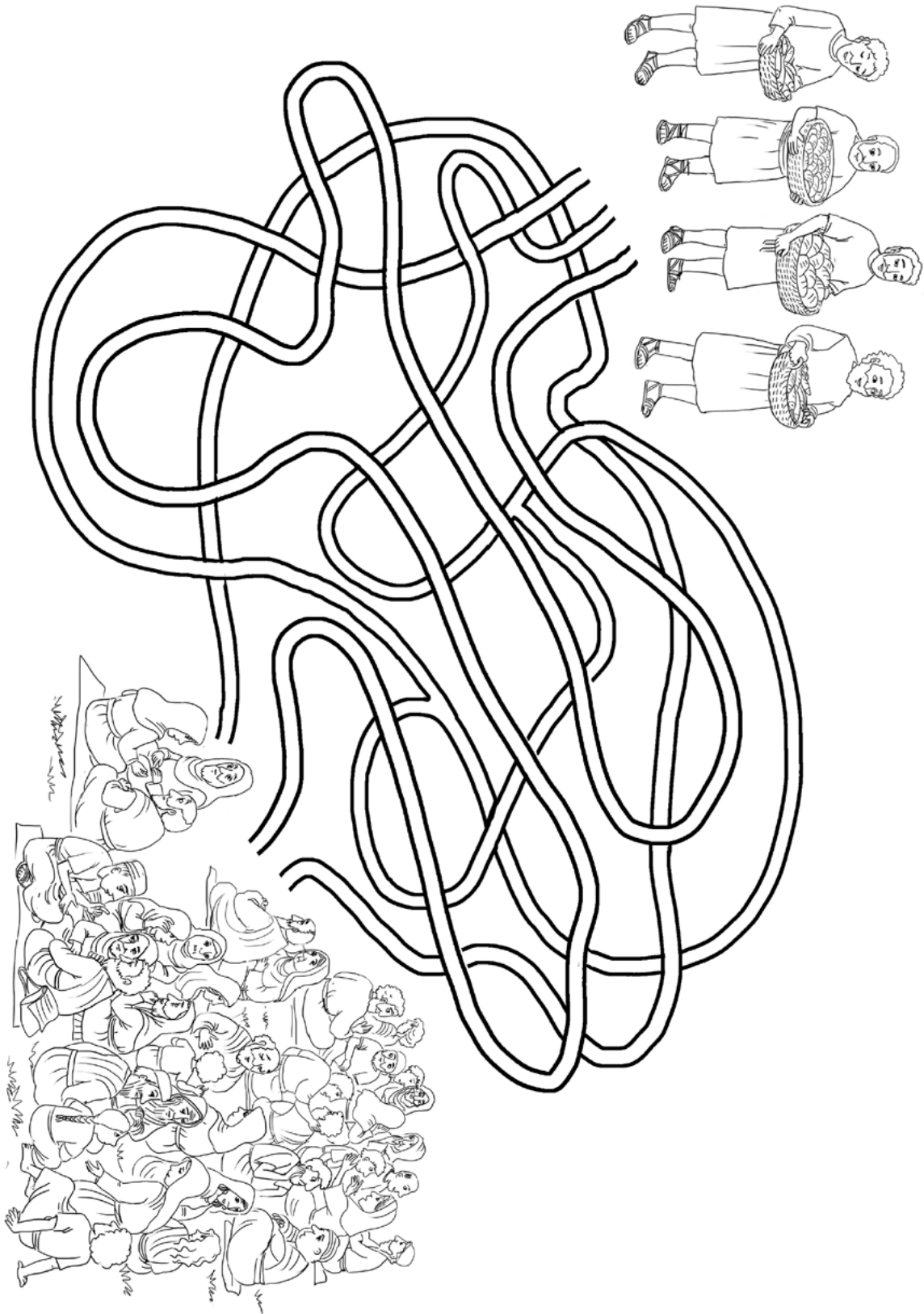
Ötezer ember megvendégelése – 16. feladat
Rajzolj örvendező arcot a tanítványoknak!

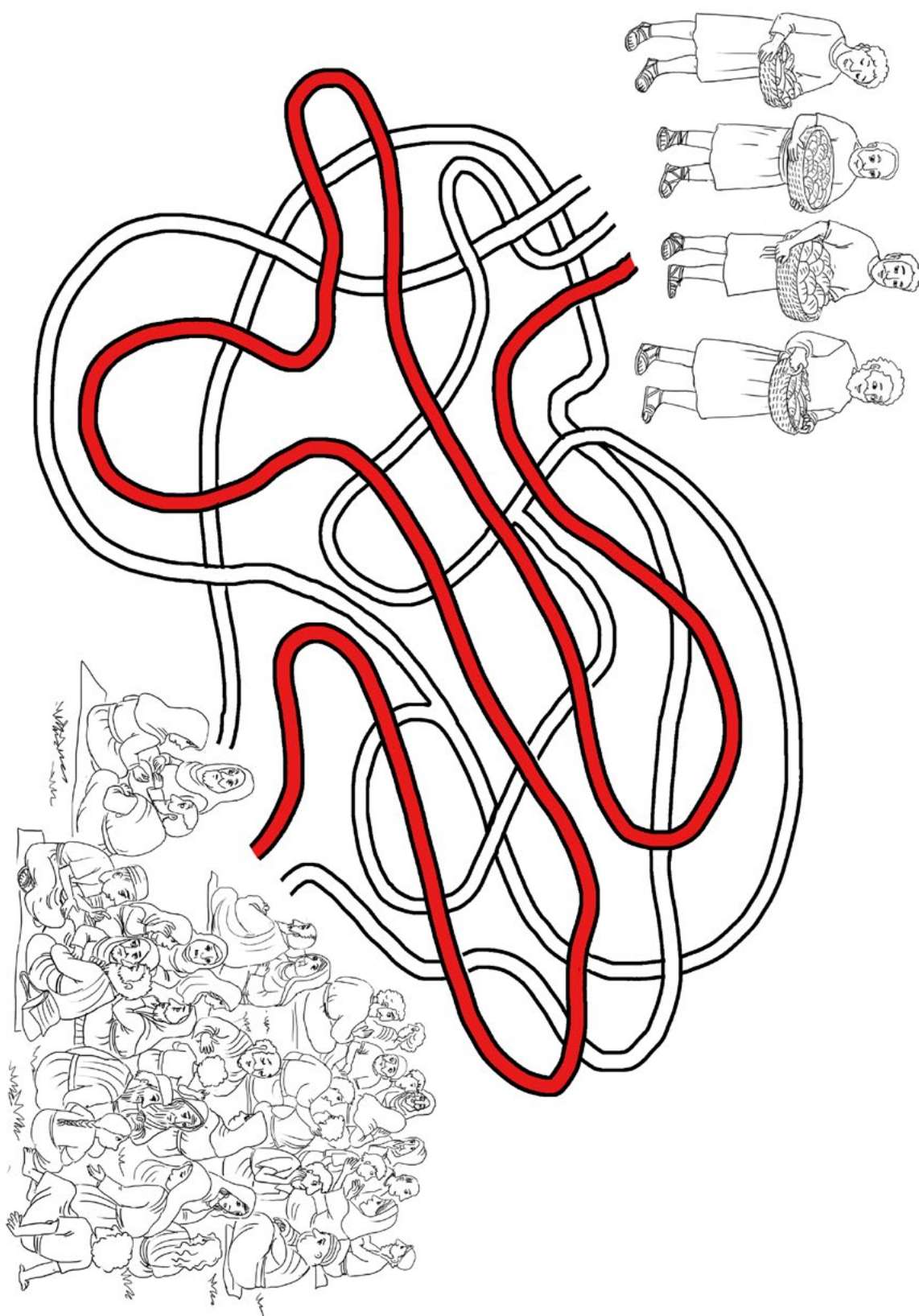
Ötezer ember megvendégelése – 17. feladat
Karikázd be, amit Jézus mellett látsz! Színezd ki, amit Jézus előtt látsz!

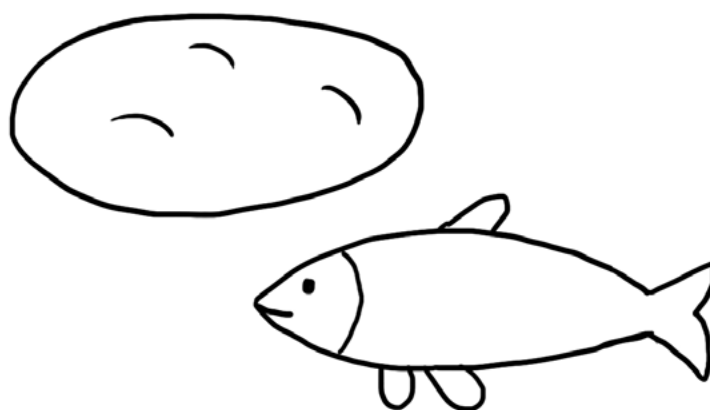
Ötezer ember megvendégelése – 18. feladat
Vezesd a tanítványokat a sok kosárral az éhes emberekhez!

Ötezer ember megvendégelése – 18. feladat
megoldókulcs

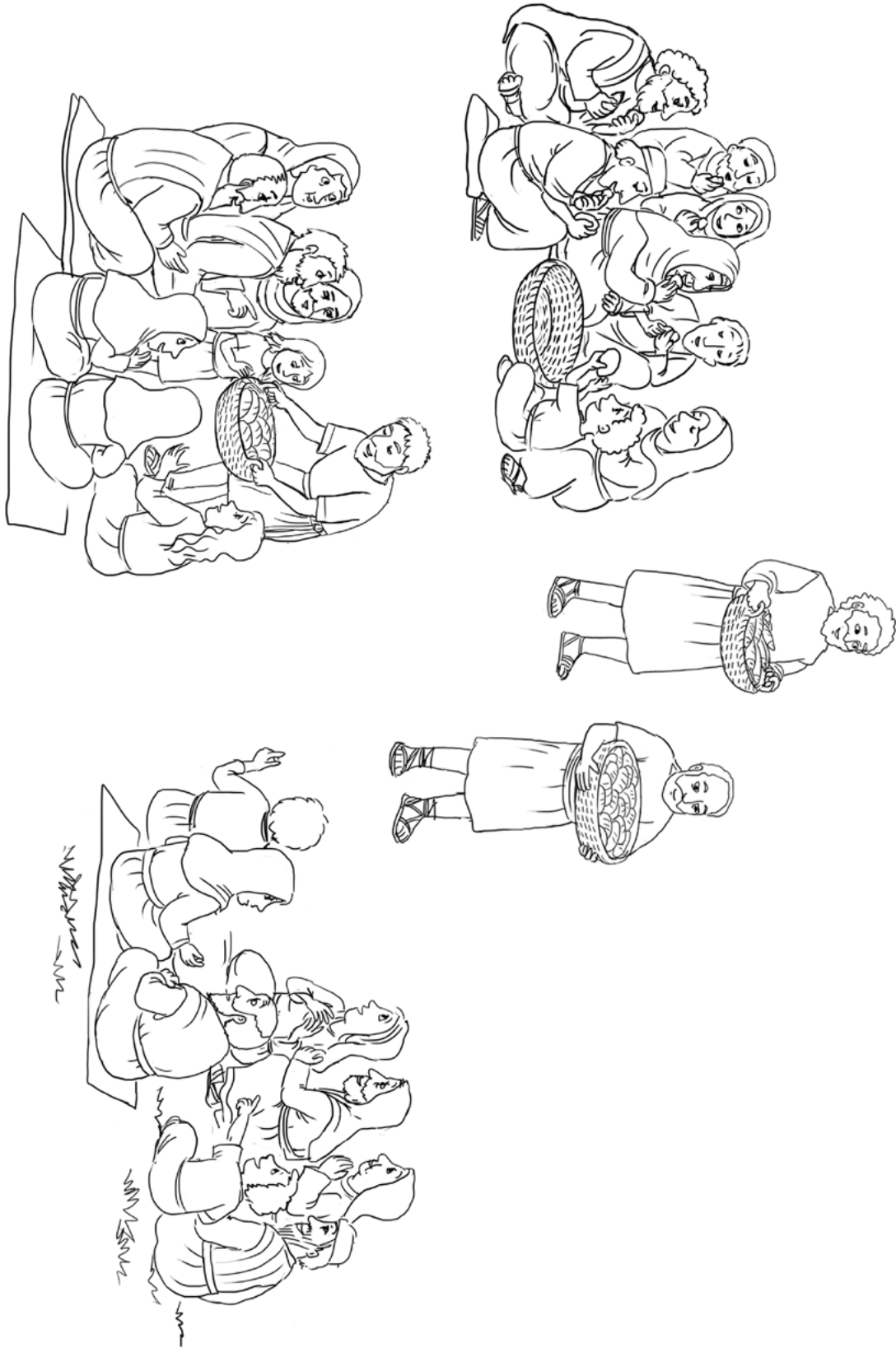

Ötezer ember megvendégelése – 19. feladat
Rajzold tele kenyerekkel és halakkal a lapot!

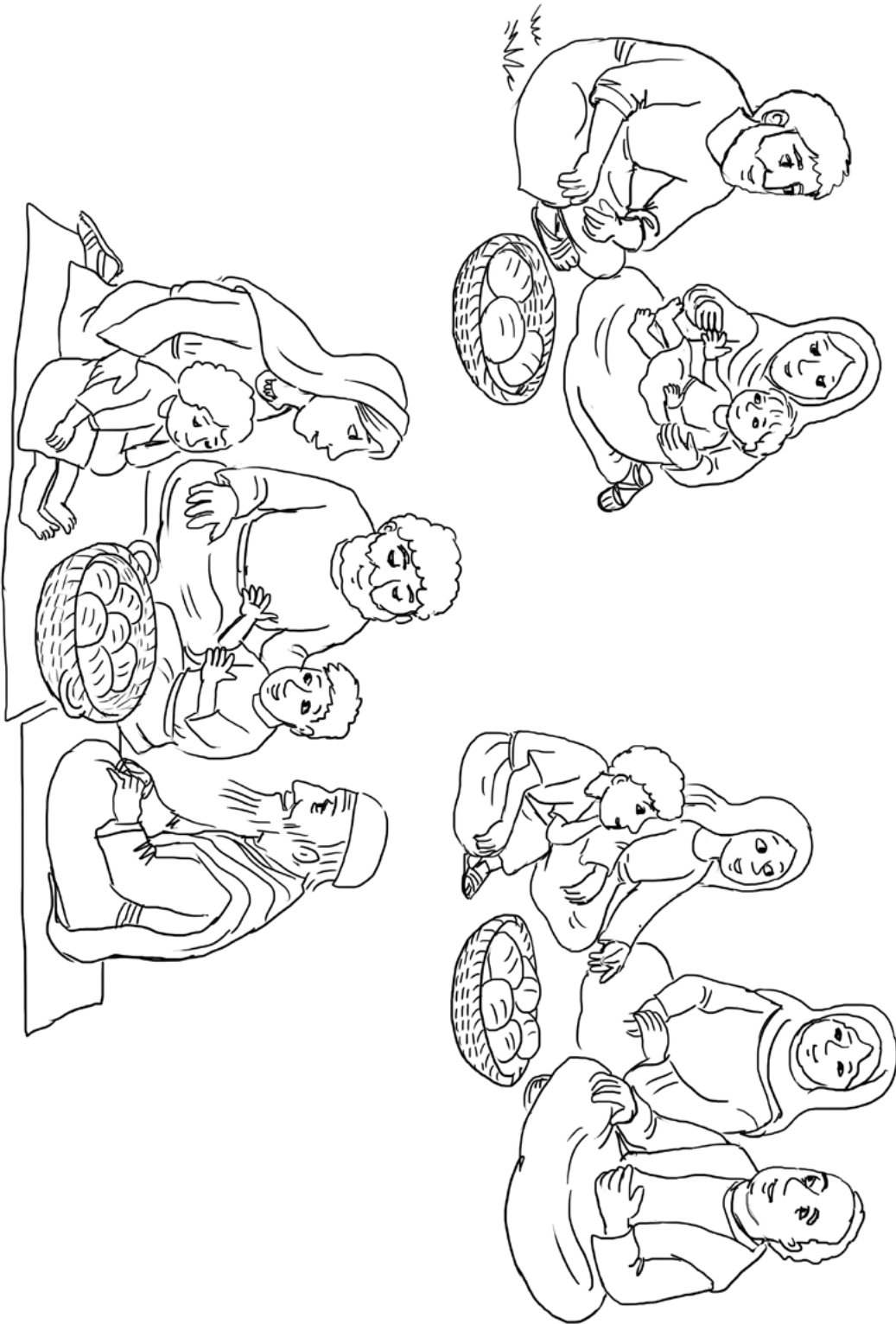
Ötezer ember megvendégelése – 20. feladat
Keresd meg és színezd ki a gyereket és a kosarakat a képen!

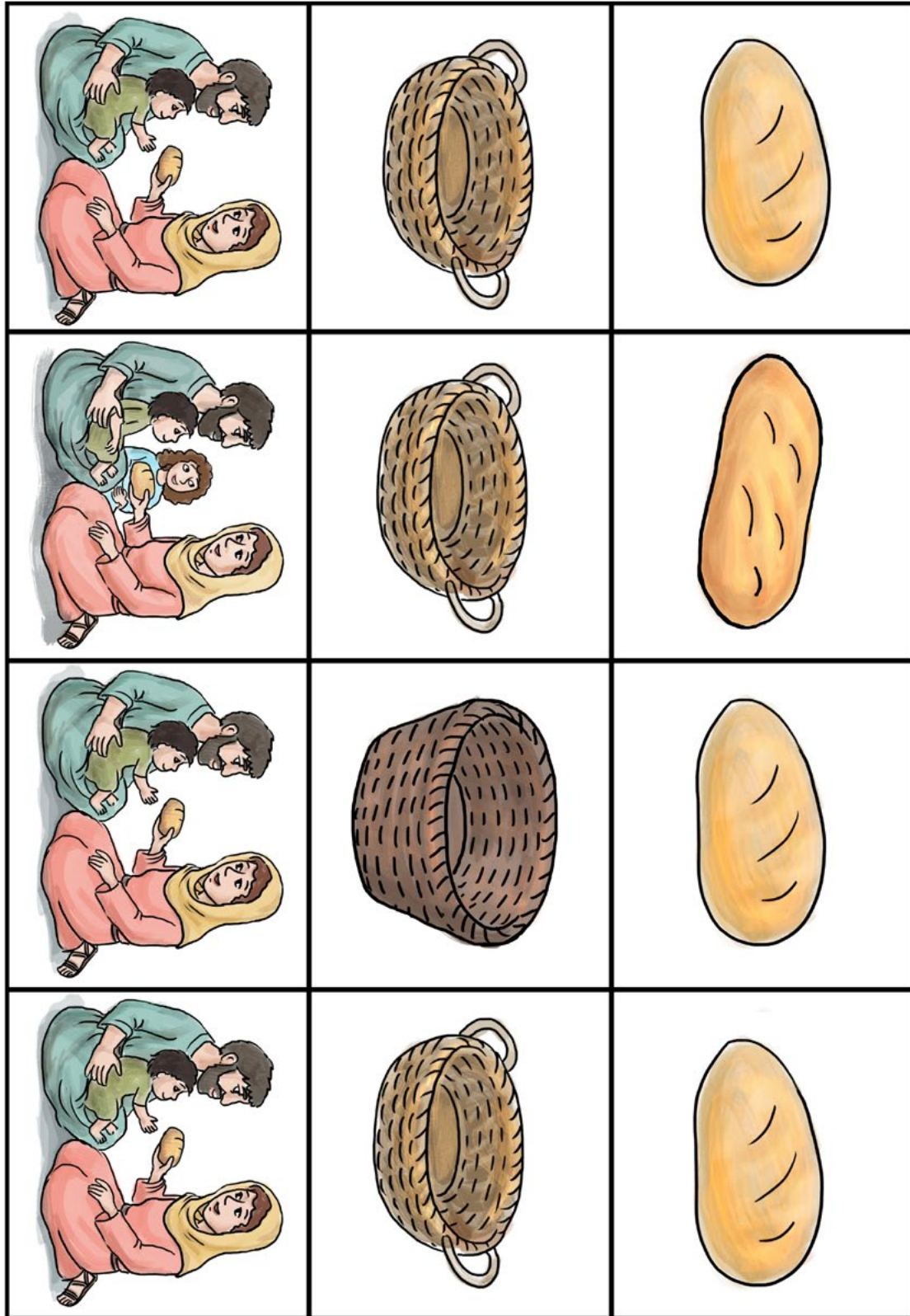
Ötezer ember megvendégelése – 21. feladat
Beszélgetsek a képről!

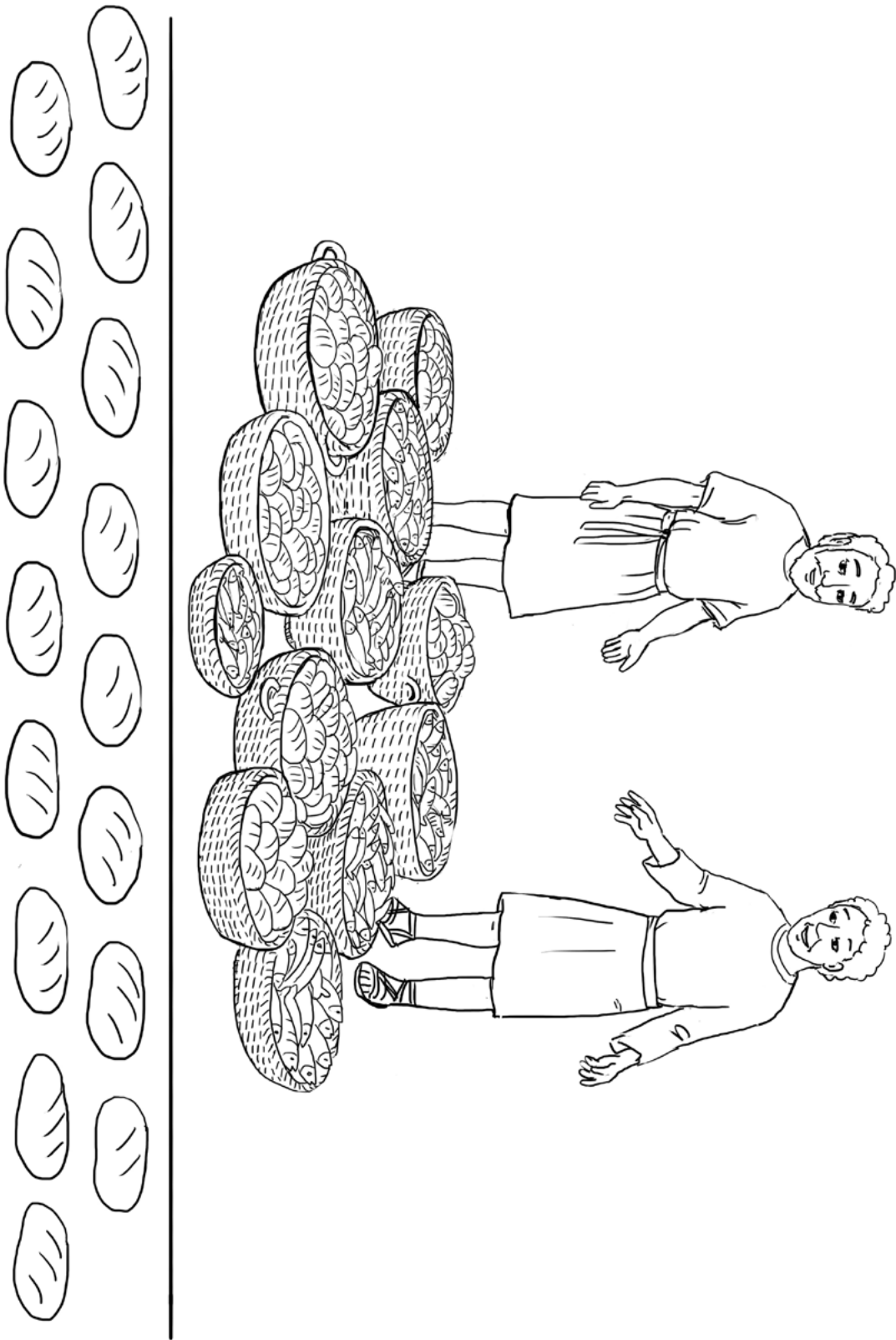
Ötezer ember megvendégelése – 22. feladat
Melyik családnak van a legtöbb kenyere? Színezd ki az előttük lévő kenyeret!
Melyik családnak van legkevesebb kenyere? Karikázd be az ő kenyerüket!

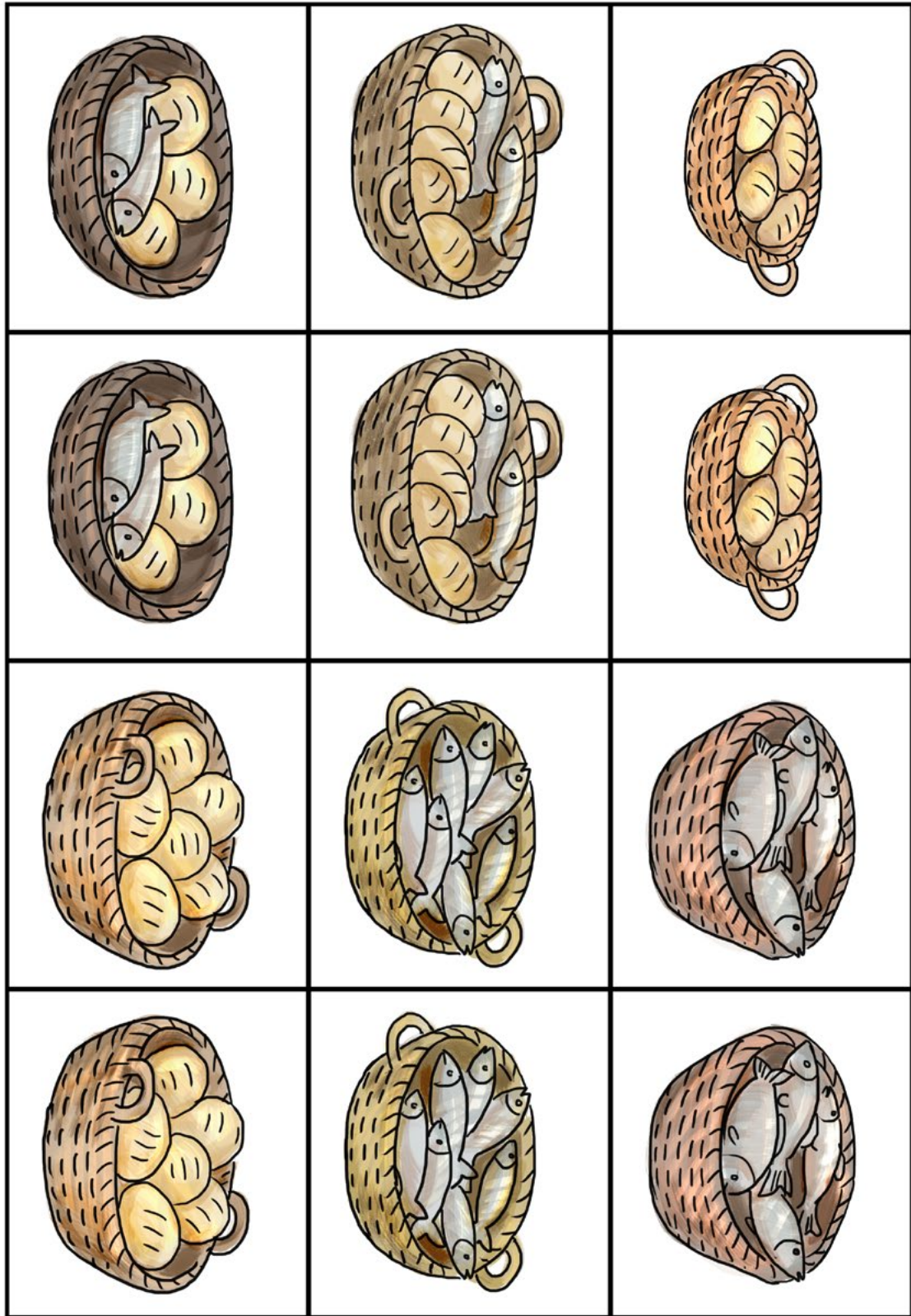
Ötezer ember megvendégelése – 23. feladat
Karikázd be a kakukktojást minden sorban!

Ötezer ember megvendégelése – 24. feladat
Számláld meg, hány kosár enivaló maradt! Karikázz be annyi kis kenyeret!

Ötezer ember megvendégelése – 25. feladat
Keress meg és tedd egymás mellé az egyforma kosarakat!

Ötezer ember megvendégelése – 26. feladat
Rakd sorba a képeket a történet szerint!
A. kép

Ötezer ember megvendégelése – 26. feladat
Rakd sorba a képeket a történet szerint!
B. kép

Ötezer ember megvendégelése – 26. feladat
Rakd sorba a képeket a történet szerint!
C. kép

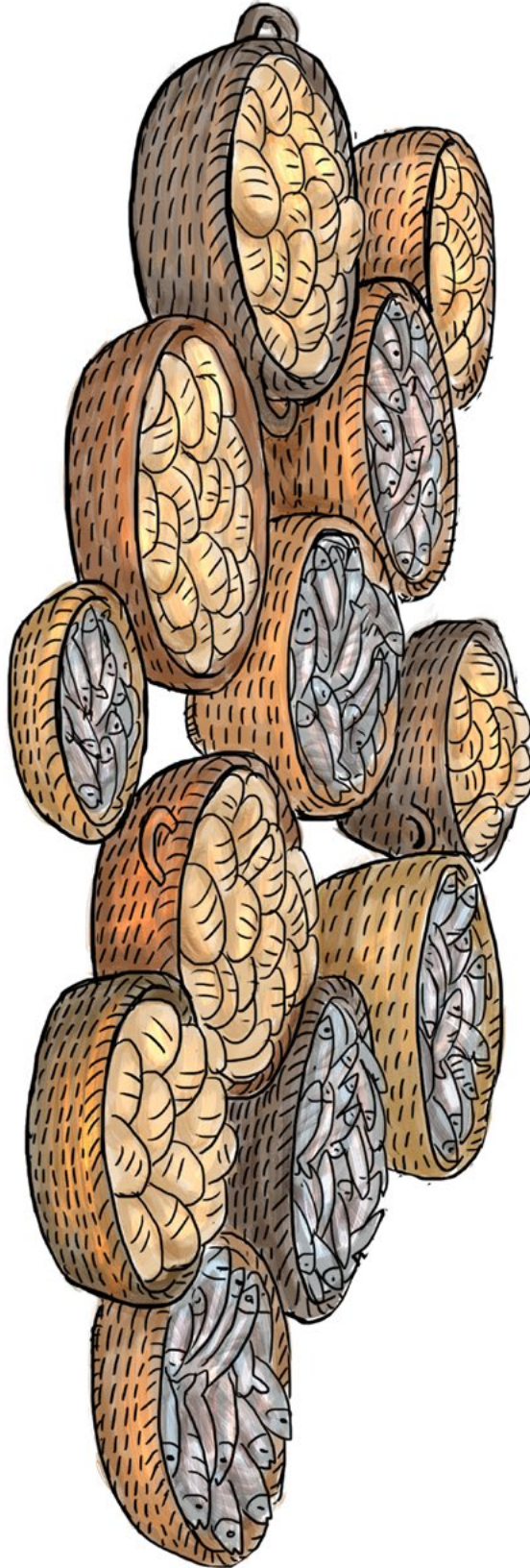
Ötezer ember megvendégelése – 26. feladat
Rakd sorba a képeket a történet szerint!
D. kép

Ötezer ember megvendégelése – 26. feladat
Rakd sorba a képeket a történet szerint!
E. kép

Ötezer ember megvendégelése – 26. feladat
Rakd sorba a képeket a történet szerint!
F. kép

Ötezer ember megvendégelése – 27. feladat
Rakd ki a képeket az összekevert darabokból!
(Puzzle 1.)

Ötezer ember megvendégelése – 27. feladat
Rakd ki a képeket az összekevert darabokból!
(Puzzle 2.)

Ötezer ember megvendégelése – 27. feladat
Rakd ki a képeket az összekevert darabokból!
(Puzzle 3.)

Ötezer ember megvendégelése – 27. feladat
Rakd ki a képeket az összekevert darabokból!
(Puzzle 4.)

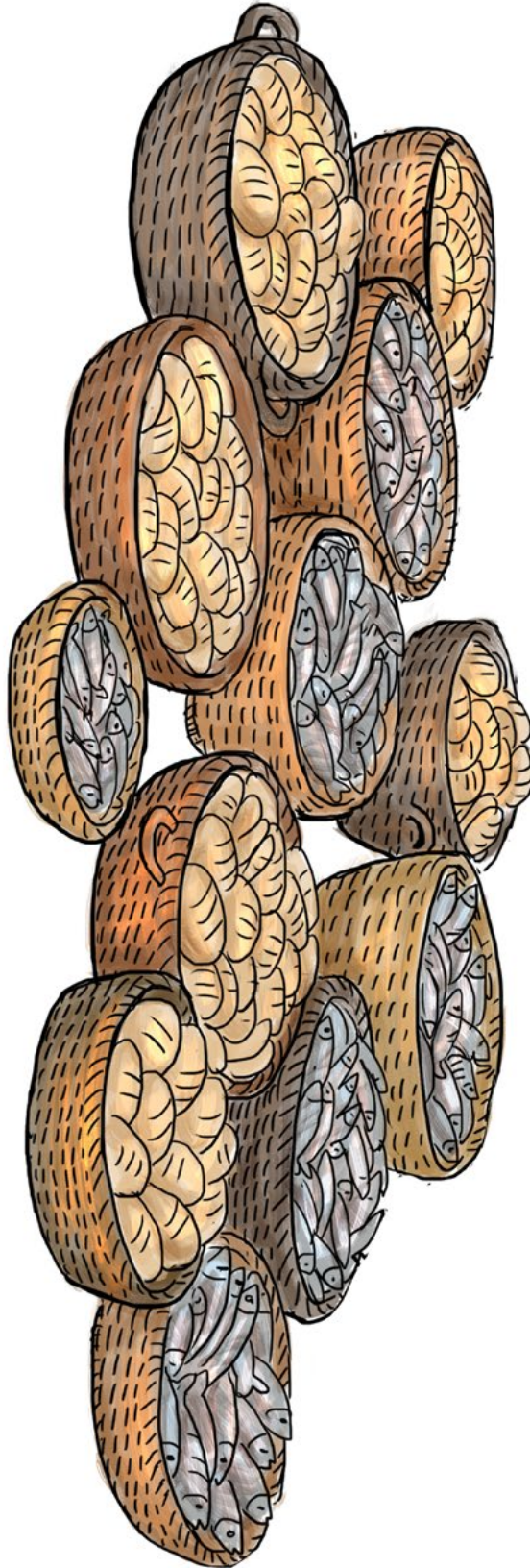

Ötezer ember megvendégelése – 27. feladat
Rakd ki a képeket az összekevert darabokból!
(Puzzle 5.)

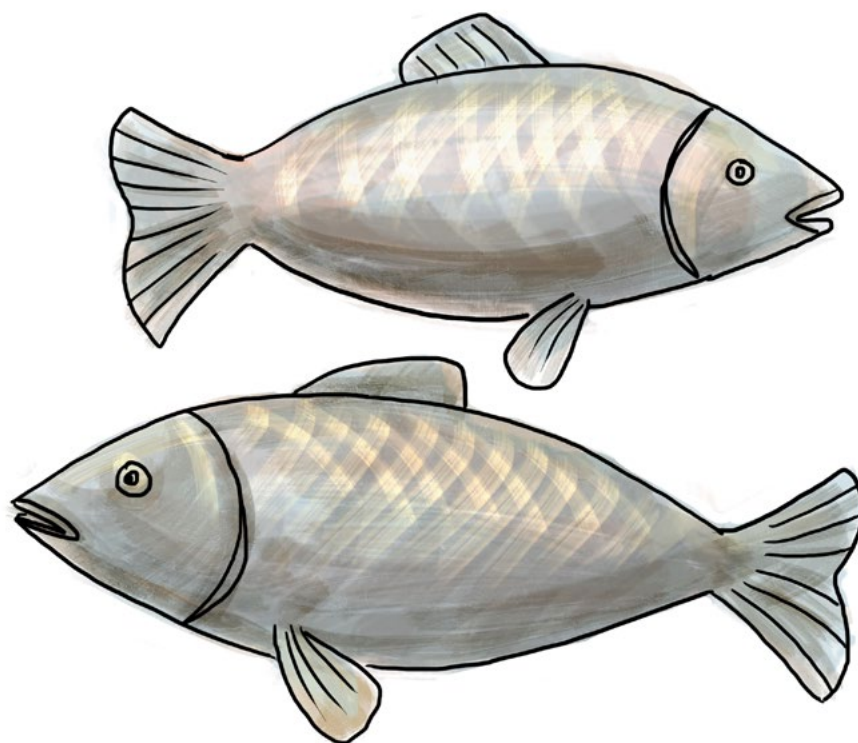
Ötezer ember megvendégelése – 27. feladat
Rakd ki a képeket az összekevert darabokból!
(Puzzle 6.)

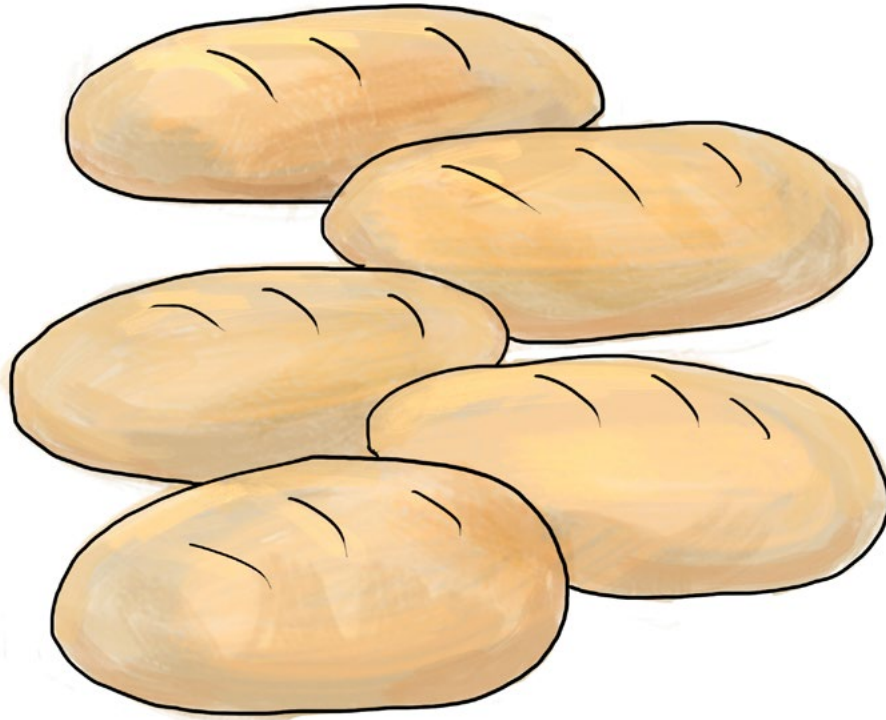
Ötezer ember megvendégelése – 28. feladat
Rakd ki a négy képet az összekevert darabokból!

1. kép

(A feladat előtt a négy képet fel kell darabolni és össze kell keverni.)

Ötezer ember megvendégelése – 28. feladat
Rakd ki a négy képet az összekevert darabokból!
2. kép
(A feladat előtt a négy képet fel kell darabolni és össze kell keverni.)

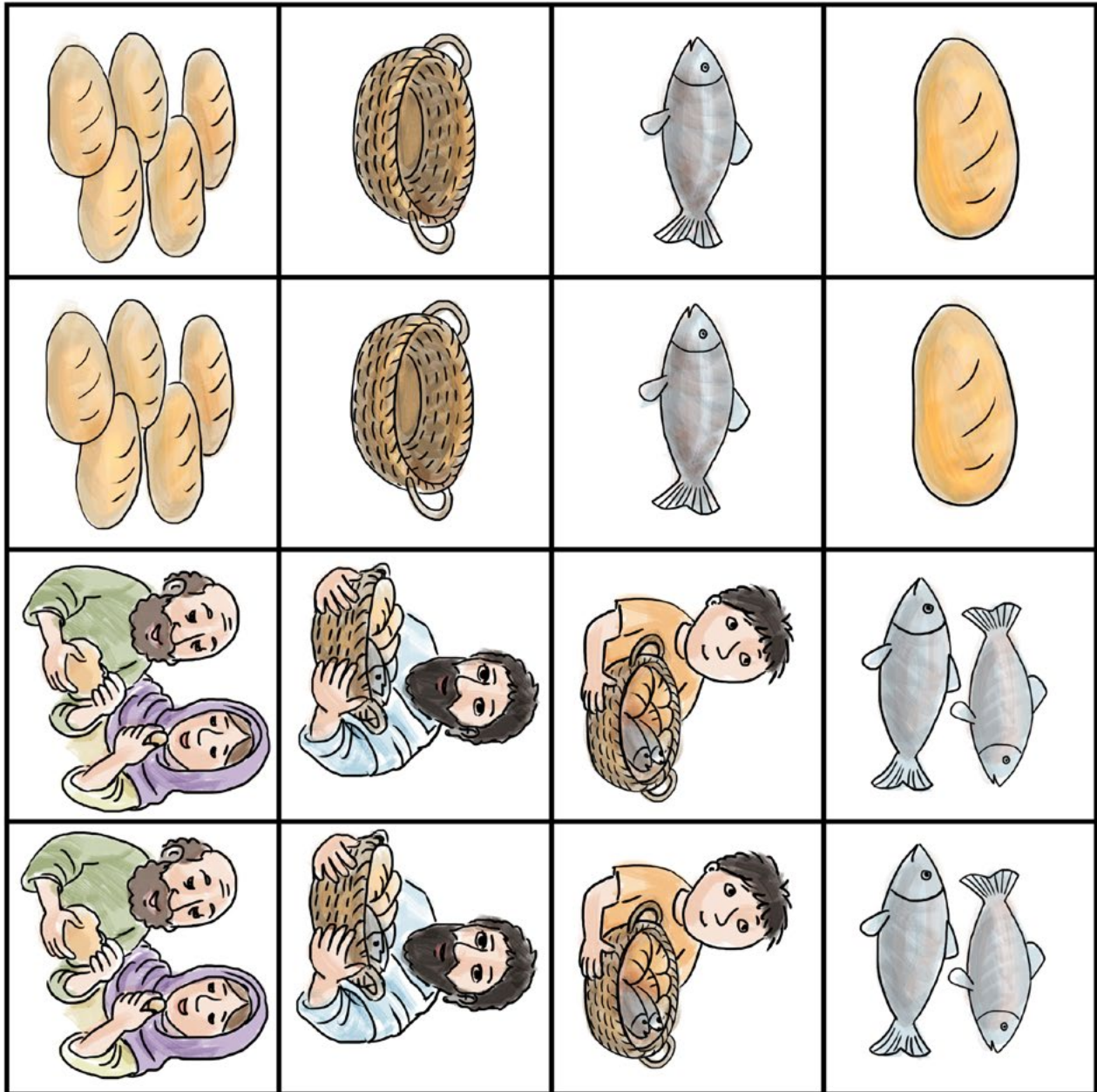
Ötezer ember megvendégelése – 28. feladat
Rakd ki a négy képet az összekevert darabokból!
3. kép
(A feladat előtt a négy képet fel kell darabolni és össze kell keverni.)

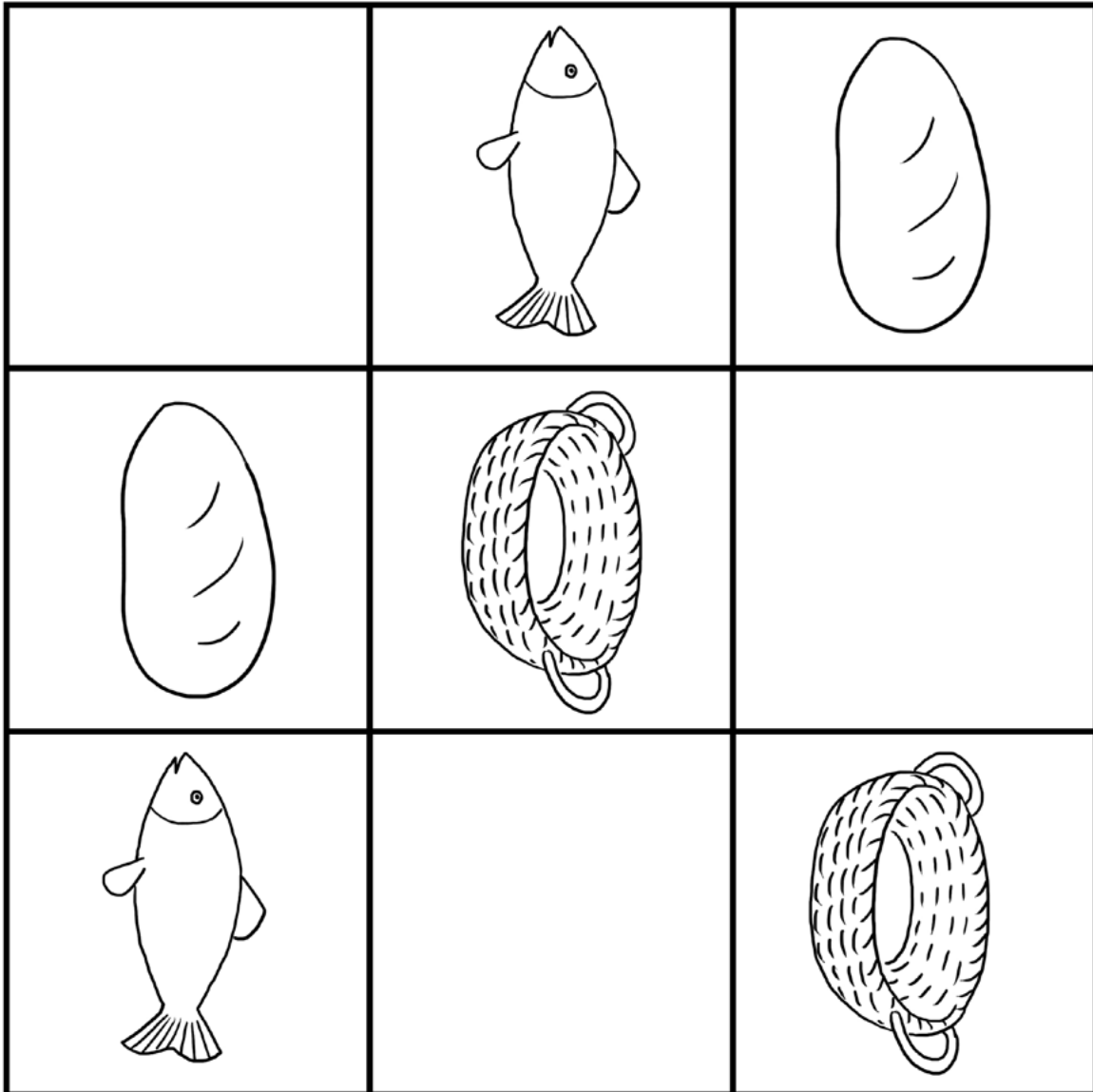
Ötezer ember megvendégelése – 28. feladat
Rakd ki a négy képet az összekevert darabokból!
4. kép
(A feladat előtt a négy képet fel kell darabolni és össze kell keverni.)

Ötezer ember megvendégelése – 29. feladat
Keress meg és tedd egymás mellé az egyforma képeket!

Ötezer ember megvendégelése – 30. feladat
Rajzold be minden sorba, ami hiányzik!

Ötezer ember megvendéglése – 30. feladat ■ megoldókulcs

